İŞKUR

2017

KASTAMONU

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

KASTAMONU ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

2017

YAZARLAR

Hikmet Arzu KARA	**İş ve Meslek Danışmanı**
Tuba KOÇ	**İş ve Meslek Danışmanı**

KOORDİNATÖR

Mehmet Ali KESMECİ	**Şef V.**

SAHA ÇALIŞMASINI GERÇEKLEŞTİRENLER

Hakan SEZER	**İş ve Meslek Danışmanı**
Hatice ÇAĞLAR	**İş ve Meslek Danışmanı**
Hikmet Arzu KARA	**İş ve Meslek Danışmanı**
İhsan USTURACI	**İş ve Meslek Danışmanı**
Okan KÖSEOSMANOĞLU	**İş ve Meslek Danışmanı**
Serdar SEVİNTİ	**İş ve Meslek Danışmanı**
Tuba KOÇ	**İş ve Meslek Danışmanı**
Yurdanur DURMUŞ	**İş ve Meslek Danışmanı**

SUNUŞ

İşsizlik ve istihdam sorunu dünyadaki birçok ülkede olduğu gibi ülkemizin de en önemli sosyo-ekonomik sorunlarından biridir. Bu sorunların çözümünde uygulanacak ulusal ve yerel politikalar bu sürecin kontrol altında tutulabilmesi açısından çok önemlidir.

Özellikle ekonomik kriz dönemlerinde etkisi daha çok hissedilen istihdam oranının azalışı ve bunun bir sonucu olarak ortaya çıkan işsizlik sorununun doğru bir şekilde tetkik edilebilmesi ve çözüm yollarının belirlenebilmesi işgücü piyasası analizlerinin yapılması ile mümkün olmaktadır. Mevcut işyerlerinin yapısı, beklentileri, sosyo-ekonomik durumu gibi etmenlerin toplu bir şekilde resminin çekilmesi ve bu alanlarda ortaya çıkabilecek sorunlara yönelik tedbirlerin alınması ile yeni yatırım ya da büyüme noktasında firmalara destek olunması önemlidir. İşgücü piyasası ile ilgili sorunların giderilmesi, yeni yatırımların ve planlanan desteklerin etkin bir şekilde yapılabilmesi için güncel verilere dayalı araştırmaların yapılması ve yapılan araştırmaların sürekli iyileştirilmesi gerekmektedir.

İşgücü Piyasası Analiz Raporunun yukarıda belirtilen etmenler göz önüne alındığında politika belirleyiciler, istihdamla ilgili kuruluşlar, meslek kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, işverenler ile iş arayanlar açısından önemli katkılar sağlayacağını düşünmekteyiz. 2007 yılından beri yapılan analiz çalışması ile ilin işgücü piyasasına toplu olarak bir bakış sağlamak mümkündür.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında gösterdikleri özenli çalışma nedeniyle Kastamonu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü personeline, araştırma sürecinde işyeri bilgi formlarına titiz bir şekilde yanıt veren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyor, Kastamonu İşgücü Piyasası Araştırması Analiz Çalışmasının ilimiz ve tüm ilgililer için yararlı olmasını diliyorum

Yaşar KARADENİZ
Kastamonu Valisi

ÖNSÖZ

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), ulusal istihdam politikasının oluşturulması, istihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetlerinde rol alan işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biridir. Kurumumuz hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamusal hizmet sunmaktadır. İşsizlik sigortası işlemlerini yürüten, işgücü piyasası verilerini yerel ve ulusal bazda derleyen, analiz eden, yorumlayan, işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler icra eden, üstlendiği yasal, yönetsel ve sosyal sorumluluğun bilinciyle faaliyetlerini özveri ile sürdüren İŞKUR, işgücü piyasası analizleri aracılığıyla Kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze görüşerek işgücü taleplerini derlemektedir. İşgücü piyasası analizlerinin etkin bir şekilde yapılabilmesi sadece İŞKUR için değil sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için sağlıklı öngörü ve planlama yapılması açısından önemli ve gereklidir.

Bu noktadan hareketle 2017 yılı Nisan-Mayıs aylarında, Türkiye genelinde Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliği ile belirlenen 90 bin 749 işyerine, kurum personelimiz işveren veya işveren temsilcisi ile görüşme gerçekleştirmeye çalışmıştır. İlimizde bu kapsamda 20 ve daha fazla çalışanı olan 241 işyerine ulaşılmıştır.

Türkiye Geneli ve il düzeyinde çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiş, işverenin eleman ihtiyacı anında karşılanmaya çalışılmıştır. Ayrıca işgücü yetiştirme kurslarının da piyasa ihtiyaçları doğrultusunda açılmasının sağlanması için veriler derlenmiştir.

Bu çerçevede, hazırlanan bu Rapor 2017 yılı "Türkiye İşgücü Piyasası Analizi" hem işgücü arzına ilişkin eğilimler hakkında bazı değerlendirmeleri hem de İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığımız sorumluluğunda ve Kurum personelimiz vasıtasıyla gerçekleştirilen talep araştırmasının sonuçlarına dair bilgileri kapsamaktadır. 81 İl için ayrı ayrı il düzeyindeki verilerin analiz edildiği raporların da kamuoyuyla paylaşılması planlanmaktadır.

Bu vesileyle Türkiye İşgücü Piyasası Analizi çalışmasının tüm kullanıcılara faydalı ve hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında zamanını ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize emeği geçen Kurum çalışanlarımıza ve sosyal paydaşlarımıza teşekkür ederim.

Dilek Şehnaz AŞICI
İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ i
ÖNSÖZ ii
İÇİNDEKİLER iii
TABLOLAR LİSTESİ iv
ŞEKİLLER LİSTESİ v
KISALTMALAR vi
YÖNETİCİ ÖZETİ vii
GİRİŞ 1
BİRİNCİ BÖLÜM 2
İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ 2
İŞKUR GÖSTERGELERİ 2
Başvuru 2
Kayıtlı İşsiz 3
Açık İşler 5
İşe Yerleştirmeler 6
Aktif İşgücü Programları 7
İşsizlik Ödeneği 12
İKİNCİ BÖLÜM 14
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 14
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 15
İşyeri Verileri 16
Mevcut İstihdam 27
AÇIK İŞLER 30
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 48
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 55
SONUÇ 59
EKLER 64
EK 1: 2017 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU 64

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Mesleklere Göre Başvuru Sayısı (2016) ... 3
Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2016) ... 4
Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2016) ... 6
Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2016) ... 7
Tablo 5: Mesleki Eğitim Kurs ve Kursiyer Sayıları (2010-2016) ... 8
Tablo 6: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı ... 9
Tablo 7: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2016) ... 9
Tablo 8: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı ... 10
Tablo 9: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2016) ... 11
Tablo 10: Toplum Yararına Programlar (Kurs ve Kursiyer Sayıları) (2010-2016) ... 11
Tablo 11: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2016) ... 12
Tablo 12: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2016) ... 12
Tablo 13: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı ... 16
Tablo 14: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları ... 25
Tablo 15: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı ... 27
Tablo 16: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları ... 29
Tablo 17: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı ... 29
Tablo 18: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler ... 30
Tablo 19: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı ... 31
Tablo 20: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı ... 32
Tablo 21: Açık İşlerde Sektörlere Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi ... 36
Tablo 22: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi ... 38
Tablo 23: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Öncelik Sıralaması ... 40
Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ... 41
Tablo 25: Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları ... 41
Tablo 26: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı ... 42
Tablo 27: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi ... 44
Tablo 28: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları ... 45
Tablo 29: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması ... 46
Tablo 30: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler ... 47
Tablo 31: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması ... 48
Tablo 32: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı ... 50
Tablo 33: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı ... 51
Tablo 34: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri ... 54
Tablo 35: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri ... 55
Tablo 36: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi ... 56
Tablo 37: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi ... 57
Tablo 38: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler ... 57

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Başvuru Sayısı (2010-2016) 2
Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2016) 4
Şekil 3: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2016) 5
Şekil 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2016) 6
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı 17
Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Dağılımı 18
Şekil 7: Kadınların Part-Time Çalışma Durumu 19
Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu 20
Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu 21
Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı 22
Şekil 11: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 23
Şekil 12: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 24
Şekil 13: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Özellikleri 26
Şekil 14: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları 28
Şekil 15: Açık İşi Olan İşyeri Oranı 31
Şekil 16: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları 33
Şekil 17: İhracat, Part Time Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları 33
Şekil 18: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi 34
Şekil 19: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 35
Şekil 20: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 35
Şekil 21: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı 37
Şekil 22: Hizmetlerden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı 39
Şekil 23: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı 49
Şekil 24: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı 49
Şekil 25: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı 51
Şekil 26: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı 52
Şekil 27: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri 53
Şekil 28: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO 58

KISALTMALAR

İPA İşgücü Piyasası Araştırmaları
İŞKUR Türkiye İş Kurumu
NACE Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
NİDO Net İstihdam Değişim Oranı
TÜİK Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasını analiz etmek için arz ve talep verilerine ihtiyaç duyulmaktadır. İşgücü piyasasının arz tarafına ait veriler TÜİK ve İŞKUR'un idari kayıtları aracılığı ile yayınlanmaktadır. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır. İşgücü piyasasının talep yönüne ilişkin veriler ise işgücü piyasası araştırması kapsamında derlenmektedir.

İşgücü piyasasının talep boyutunu analiz etmek gayesiyle hazırlanan bu raporda Kastamonu İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında 241 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerleri 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri olup il genelinde 17 sektörde tam sayım yapılmıştır. Kastamonu ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 12 bin 233 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 9 bin 22 çalışan erkeklerden, 3 bin 211 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Erkeklerin yüzde 46,4, kadınların ise yüzde 59,7'si İmalat sektöründe istihdam edilmektedir. İl geneline bakıldığında her işyerinde ortalama olarak 51 kişi istihdam edilmektedir. Ortalama çalışan sayısı en fazla İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektöründe olup bu sektördeki işyerlerinde ortalama 98'dir. Kastamonu ilinde en fazla çalışanı olan meslek grupları; Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlardır.

Kastamonu ilinde açık iş oranı yüzde 2,3 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 1,7 olup, Kastamonu ili açık iş oranı bakımından 0,6 puanlık bir farkla Türkiye ortalamasının üstündedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 3,1 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörüdür. Kastamonu ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 47'dir. Ayrıca söz konusu meslek grubu yüzde 3,7 ile açık iş oranının en yüksek olduğu meslek grubudur. Kastamonu ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Makineci (Dikiş), Marangoz, Reyon Görevlisi, Tuğla İmal İşçisi, Mobilya Döşeme İşçisi, İplik Temizleme İşçisi, Garson (Servis Elemanı), Kamyon Şoförü, Mekanik Bakım Onarımcısı ve Elektrik Teknisyeni'dir. İl genelinde açık işlerin yüzde 51'i için Lise ve Altı eğitim düzeyi talep edilmektedir.

Kastamonu ilinde temininde güçlük çekilen meslekler sektörlere göre incelendiğinde en fazla İmalat sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Bu sektördeki işyerlerinin yüzde 56'sı eleman temininde güçlük çekmektedir. Kastamonu ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 34'ü söz konusu meslek grubunda yer almaktadır. Kastamonu ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada Makineci (Dikiş) mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu mesleği sırasıyla Marangoz ve NC/CNC Tezgah Operatörü meslekleri takip etmektedir. Kastamonu ilinde teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır.

Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 18,8'istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Kastamonu ilinde işverenlerin yüzde 35,7'si istihdamın artacağını öngörmüştür. İstihdamın azalacağını düşünen işveren oranı yüzde 2,1 ile Türkiye genelinden 0,3 puan az olarak öngörülmüştür.

GİRİŞ

Kastamonu İşgücü Piyasası Araştırması sonucu derlenen veriler ile il işgücü piyasasının sorunlarına ışık tutulabilecektir. Alınacak kararların ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliği için bu araştırma sonucunda elde edilen verilerin kıymeti bir hayli büyüktür. Kastamonu İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu da bu önemli bilgileri içeren ve il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. Zira etkin bir işgücü piyasası için işgücü piyasasının aktörlerini oluşturan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadan beklediklerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde bir zemine oturtturmak, istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

Bu bağlamda İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR düzeyindeki politikalara değil, Türkiye'de işgücü piyasası konusuyla ilgilenen her kuruma önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum olarak İŞKUR'u görmekteyiz.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri periyodik olarak sürdürülmektedir. Her sene periyodik olarak yapılan bu araştırmalar kapsamında 2017 yılı için Kastamonu ilinde 3 Nisan – 5 Mayıs 2017 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiştir. Akabinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu raporda, İşgücü Araştırması sonuçları analiz edilerek Kastamonu ilinin işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır. İşgücü Piyasası Araştırmasının gayesi işverenlerin mevcut istihdam ve açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerinin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgisine ulaşılabilmektedir.

Başvuru

Başvuru, İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için internet üzerinden ya da Kurum İl Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaattır.

Şekil 1: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Başvuru Sayısı (2010-2016)

Kaynak: İŞKUR

Kastamonu ili için başvuru sayısı, 2016 yılında son yedi yılın en yüksek seviyesini görmüştür. Toplam başvuru sayısı 13 bin 228 olarak gerçekleşmiştir. Bu başvuruların 6 bin 874 tanesini erkekler, 6 bin 354'ünü kadınlar oluşturmuştur. Toplam başvuru sayısı 2010 yılına göre 2016 yılında 8 bin 590

kişi artmıştır. Bu artışın 4 bin 834 tanesini kadınlar, 3 bin 756 tanesini erkekler oluşturmuştur. Yıllar itibari ile başvuran kadın oranı ile erkek oranı arasındaki farkın giderek azaldığı görülmektedir.

Tablo 1: Mesleklere Göre Başvuru Sayısı (2016)

Meslekler	Kadın	Erkek	Toplam
Beden İşçisi (Genel)	956	1.280	2.236
Temizlik Görevlisi	560	297	857
Büro Memuru (Genel)	387	302	689
Beden İşçisi (Temizlik)	402	141	543
Satış Danışmanı	284	229	513
Makineci (Dikiş)	334	102	436
Şoför-Yük Taşıma	-	336	336
Garson (Servis Elemanı)	82	219	301
Reyon Görevlisi	150	136	286
Sekreter	258	7	265

Kaynak: İŞKUR

Tablo 1'de Kastamonu ilinde mesleklere göre kayıtlı başvuru sayıları mevcuttur. En fazla başvurunun olduğu İlk 10 meslek içerisinde ilk sırada 2 bin 236 başvuruyla Beden İşçisi (Genel) mesleği bulunmaktadır. Bu rakam toplam başvuru sayısının %16,9'unu oluşturmaktadır. Bu mesleği Temizlik Görevlisi ve Büro Memuru (Genel) meslekleri takip etmiştir. Kadınların başvurduğu mesleklere bakıldığında ise ilk ondan farklı olarak Aşçı Yardımcısı, Bulaşıkçı ve Ön Muhasebeci meslekleri yer almaktadır. Erkeklerde ise Bekçi ve Kamyon Şoförü meslekleri farklılık göstermektedir.

Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı işsizler, işsiz olup İŞKUR'a iş aramak için başvuruda bulunan kişileri kapsamaktadır. Bir kişi Kuruma kayıt olduktan sonra 12 ay boyunca herhangi bir işlemde bulunmazsa kayıtlarda aktif durumdan pasif duruma geçmektedir. Daha önce 18 ay olarak belirlenen aktif kayıtta kalma süresi 2016 yılı Ocak ayı ile birlikte 12 aya düşürülmüştür. Şekil 2'de yıllar itibariyle Kastamonu ili için İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2016)

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında Kastamonu ilinde İŞKUR'a kayıtlı 6 bin 538 işsizin 4 bin 492'si erkeklerden, geri kalan 2 bin 46 kişisi ise kadınlardan oluşmaktadır. 2016 yılında ise toplam 10 bin 731 kişi işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. Yıllar itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında artış eğilimi dikkati çekmektedir. 2015 yılındaki düşüşün nedeni ise 2015 yılı içinde kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının da baz alınması yöntemine geçilmesidir. Bu gelişmenin, İŞKUR olarak işsizlere daha doğru ve etkin politika üretmek noktasında faydalı olacağı düşünülmektedir.

Yıllar itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta kadınların kayıtlı işsiz olarak İŞKUR kayıtlarındaki önemli artışıdır. 2010 yılında 2 bin 46 kadın kayıtlarda işsiz olarak yer almışken bu sayı 2016 yılında yaklaşık iki buçuk kat artarak 5 bin 777'ye yükselmiştir.

Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2016)

Meslekler	Kadın	Erkek	Toplam
Beden İşçisi (Genel)	823	904	1.727
Temizlik Görevlisi	519	206	725
Büro Memuru (Genel)	346	210	556
Beden İşçisi (Temizlik)	390	148	538
Satış Danışmanı	270	177	447
Sekreter	282	5	287
Bulaşıkçı (Stevard)	228	30	258
Şoför-Yük Taşıma	-	258	258
Aşçı Yardımcısı	211	29	240
Garson (Servis Elemanı)	77	156	233

Kaynak: İŞKUR

Tablo 2'de Kastamonu ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları mevcuttur. En fazla kayıtlı işsizin olduğu İlk 10 meslek içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleği yer almakta olup bu meslekte Kastamonu ilinde Kuruma kayıtlı bin 727 işsiz bulunmaktadır. Bu rakam Kastamonu ilindeki toplam kayıtlı işsiz sayısının %16,1'ini oluşturmaktadır. Bu mesleği Temizlik Görevlisi ve Büro Memuru (Genel) meslekleri takip etmiştir. Başvurularda olduğu gibi kadın kayıtlı işsizlerde de aynı durum söz konusudur. Kadınlarda en çok Beden İşçisi (Genel) ve Temizlik Görevlisi gibi mesleklerin yanı sıra Büro Memuru (Genel) ve Sekreter gibi niteliği yüksek mesleklerde de kayıtlı işsiz bulunmaktadır.

Açık İşler

Açık iş; en basit tanımlama ile Kuruma işverenler tarafından verilen işgücü talebidir. Açık iş sayısının artması kendisini işe yerleştirmede göstermekte ve işverenlerin İŞKUR ile çalışma isteklerinin arttığı yönünde izlenim vermektedir.

Şekil 3: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2016)

Kaynak: İŞKUR

Şekil 3'te görüleceği üzere 2010 yılında bin 977 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2016 yılına gelindiğinde 8 bin 846 kişiye yükselmiştir. Açık iş sayıları yıllar itibariyle artış eğilimi göstermektedir. Artışın en fazla olduğu yıl olan 2013'teki açık iş sayısı bir önceki yıla göre yüzde 46,5 oranında artış göstermiştir. Açık iş sayısı 8 bin 846 ile 2016 yılında zirveyi görmüştür.

Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2016)

Meslekler	Açık İş Sayısı
Beden İşçisi (Genel)	1.589
Makineci (Dikiş)	961
Garson (Servis Elemanı)	448
Satış Danışmanı	443
Konfeksiyon İşçisi	353
Reyon Görevlisi	327
Temizlik Görevlisi	289
Büro Memuru (Genel)	276
Mimar	215
Ön Muhasebeci	185

Kaynak: İŞKUR

Kastamonu ilinde 2016 yılında 8 bin 846 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, kayıtlı işsizlerde ve başvuru sayılarında olduğu gibi ilk sırada bin 589 tane açık işe sahip Beden İşçisi (Genel) mesleği bulunmaktadır. Bu sayı toplam açık iş sayısının %18'ini oluşturmaktadır. Bu mesleği Makineci (Dikiş) ve Garson (Servis Elemanı) meslekleri takip etmiştir. En fazla açık işi olan ilk 10 meslek arasında 215 kişilik açık iş sayısı ile Mimar mesleğinin olduğu da dikkat çekmektedir.

İşe Yerleştirmeler

İşgücü piyasasının arz ve talep yönlü olduğu düşünüldüğünde işgücü talebinin artması ile daha fazla bireyin işe yerleşmesi doğal bir sonuçtur. Bu nedenle işe yerleştirme sayılarının artması için işverenlerden alınan açık işlerin artışının önemli olduğu unutulmamalıdır.

Şekil 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2016)

Kaynak: İŞKUR

2010 yılındaki işe yerleştirme sayısı bin 336 olan Kastamonu ilinde işe yerleştirilenlerin bin 112'si erkeklerden, geri kalan 224 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu rakamlar 2014 yılındaki azalış haricinde yıllar itibariyle artış eğilimi göstermiştir. 2016 yılında Kastamonu ilinde 3 bin 558 kişi İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. 2016 yılına kadar işe yerleşenlerin yaklaşık yüzde 30 ile 35'i kadınlardan oluşurken bu oran 2016 yılında yüzde 40'a yükselmiştir.

Şekil 4'te görüleceği üzere 2014 yılında işe yerleştirme rakamlarında belirgin bir düşüş yaşanmıştır. Ekonomideki durgunluk, sektörel belirsizlikler, asgari ücret düzeyi ile ekonomideki mal ve hizmet talebi gibi faktörler işverenlerin işgücü talebini etkilemektedir. İŞKUR olarak her koşulda ekonomideki potansiyel olamasa da fiili açık işleri mümkün olduğunca Kuruma kazandırıp, İŞKUR üzerinden iş arayan kayıtlı işgücü ile eşleştirmek işgücü piyasasında etkinliği arttırmak adına önemlidir. Bu durum da doğal olarak istatistiklere işe yerleştirme olarak yansıyacaktır.

Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2016)

Meslekler	Kadın	Erkek	Toplam
Beden İşçisi (Genel)	165	593	758
Temizlik Görevlisi	153	243	396
Makineci (Dikiş)	187	70	257
Konfeksiyon İşçisi	185	68	253
Güvenlik Görevlisi	19	197	216
Reyon Görevlisi	96	96	192
Satış Danışmanı	95	75	170
Büro Memuru (Genel)	56	71	127
Şoför-Yük Taşıma	-	108	108
Garson (Servis Elemanı)	31	59	90

Kaynak: İŞKUR

Kastamonu ilinde 758 işe yerleştirmeyle Beden İşçisi (Genel) mesleği ilk sırada yer almaktadır. Bu sayı toplam işe yerleştirme sayısının %21,3'ünü oluşturmaktadır. Bu mesleği Temizlik Görevlisi ve Makineci (Dikiş) meslekleri takip etmektedir. Kadınlar en çok Makineci (Dikiş), Konfeksiyon İşçisi ve Beden İşçisi (Genel) mesleklerinde işe yerleştirilirken, erkekler en çok Beden İşçisi (Genel), Temizlik Görevlisi ve Güvenlik Görevlisi mesleklerinde işe yerleştirilmiştir.

Aktif İşgücü Programları

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla işgücü piyasasında becerileri eskimiş ya da hiçbir niteliği olmayan işgücüne beceri kazandırarak daha kolay iş bulmasına imkân vermekte ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır.

Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır. Toplum yararına programlar ise işsizliğin yoğun olduğu yerlerde ve dönemlerde işgücünün, işgücü piyasasından uzak kalmasını önlemede önemli bir araçtır.

Tablo 5: Mesleki Eğitim Kurs ve Kursiyer Sayıları (2010-2016)

MEK				
Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2010	37	310	276	586
2011	53	441	441	882
2012	77	964	524	1.488
2013	31	302	263	565
2014	28	232	174	406
2015	39	563	145	708
2016	26	484	21	505

Kaynak: İŞKUR

Mesleki eğitim kursu en fazla 2012 yılında düzenlenmiştir. Düzenlenen 77 kursa 964 kadın kursiyer, 524 erkek kursiyer katılarak toplam bin 488 kursiyer katılım sağlamıştır. 2016 yılında ise düzenlenen 26 mesleki eğitim kursuna 505 kursiyer katılmıştır. Katılan kursiyerlerin 484'ü kadınlardan, 21'i erkeklerden oluşmaktadır.

Mesleki eğitim kursları; yeni bir meslek kazandırılması veya var olan mesleki becerilerin geliştirilmesi suretiyle bireylerin istihdam edilebilirliğini arttırarak işsizlik probleminin çözülmesini hedefleyen programlardır. Bu kapsamda düzenlenecek kursların beceri eksikliği olan kitlelere ulaşması büyük önem taşımaktadır. Kursa katılan bireylerin cinsiyetleri incelendiğinde kadın katılımcıların daha fazla olduğu görülmektedir. Kadınların eğitim seviyesi arttıkça işgücüne katılımlarının arttığı gerçeği düşünüldüğünde mesleki eğitim kursları ile kadınların beceri seviyeleri arttırılarak işgücü piyasasına girişleri ve istihdam edilebilirlikleri kolaylaştırılmaktadır. 2016 yılında katılan kursiyerlerin yüzde 96'sı kadınlardan oluşmaktadır. Bu bilgiler ışığında katılımcıların cinsiyet dağılımı incelendiğinde kadınların yüksek oranda olması hedef kitlenin doğru belirlendiğini göstermektedir.

Tablo 6: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Kadın	Erkek	Toplam
Ahşap Hediyelik Eşya Yapımcısı	Garson (Servis Elemanı)	Ahşap Hediyelik Eşya Yapımcısı
Ahşap Boyama ve Vernikleme Elemanı	Ahşap Hediyelik Eşya Yapımcısı	Ahşap Boyama ve Vernikleme Elemanı
Diğer Dokuyucular,Kontrolörler, Onarıcılar	Ahşap Boyama ve Vernikleme Elemanı	Diğer Dokuyucular,Kontrolörler, Onarıcılar
Yöresel Kilim Dokuyucusu	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Yöresel Kilim Dokuyucusu
Aşçı Yamağı (Çırağı)	-	Aşçı Yamağı (Çırağı)
Aşçı Yardımcısı	-	Aşçı Yardımcısı
Düz Dikiş Makineci	-	Düz Dikiş Makineci
Ahşap Şekillendirmeci	-	Ahşap Şekillendirmeci
Bünyan Halı Dokumacısı	-	Garson (Servis Elemanı)
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	-	Bünyan Halı Dokumacısı

Kaynak: İŞKUR

2016 yılında en fazla Ahşap Hediyelik Eşya Yapımcısı, Ahşap Boyama ve Vernikleme Elemanı ve Diğer Dokuyucular, Kontrolörler, Onarıcılar mesleklerinde kurs düzenlenmiştir. Kadınlarda en fazla yine bu üç meslekte kurs düzenlenmiştir. Erkeklerde ise en fazla Garson (Servis Elemanı), Ahşap Hediyelik Eşya Yapımcısı ve Ahşap Boyama ve Vernikleme Elemanı mesleklerinde kurs düzenlenmiştir.

Tablo 7: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2016)

İEP				
Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2010	7	2	5	7
2011	42	36	58	94
2012	122	100	104	204
2013	113	71	80	151
2014	218	127	137	264
2015	507	542	333	875
2016	621	574	423	997

Kaynak: İŞKUR

İşsizliğin en önemli nedenlerinden biri gerekli mesleki bilgi ve beceriye sahip olunamamasının yanında yeterli iş tecrübesine sahip olunmamasıdır. İşbaşı eğitim programının temel gayesi mesleki deneyimi veya iş tecrübesi olmayan kişilere mesleki deneyim ve iş tecrübesi kazandırılarak bu kişilerin istihdam edilebilirliklerinin arttırılmasıdır. Bir diğer gaye ise nitelikli işgücü temin etmekte zorlanan işverenlere işe alacakları kişileri işyerinde belli bir süre gözlemleyerek ve eğitim vererek kişiler hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olma ve işe alma konusunda isabetli bir karar verme imkânı sunmaktır.

2012 yılından itibaren işbaşı eğitim programlarının sayısı artış eğilimi içerisindedir. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak karşımıza çıkmaktadır. 2016 yılında düzenlenen toplam kurs sayısı 2010 yılına göre 88 kat artmıştır. Bu durum İŞKUR'un kurslarının daha çok kişiye beceri kazandırdığını ve işgücü piyasasında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

2016 yılında 621 program düzenlenmiş olup toplam 997 kişi programa katılmıştır. Katılımcıların yüzde 57,6'sı kadınlardan yüzde 42,4'ü erkeklerden oluşmaktadır. Artış eğiliminde olan işbaşı eğitim programından 2016 yılında 2015 yılına göre yüzde 13,9 oranında daha fazla kişi faydalanmıştır.

Tablo 8: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Kadın	Erkek	Toplam
Konfeksiyon İşçisi	Satış Elemanı (Perakende)	Konfeksiyon İşçisi
Büro Memuru (Genel)	Konfeksiyon İşçisi	Satış Elemanı (Perakende)
Satış Elemanı (Perakende)	Büro Memuru (Genel)	Büro Memuru (Genel)
Satış Danışmanı	Garson (Servis Elemanı)	Satış Danışmanı
Aşçı Yardımcısı	Satış Danışmanı	Garson (Servis Elemanı)
Garson (Servis Elemanı)	Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	Aşçı Yardımcısı
Paketleme İşçisi	Ön Muhasebeci	Ön Muhasebeci
Sekreter	Ahşap İşleme Makineleri Operatörü	Reyon Görevlisi
Ön Muhasebeci	Büro Memuru (Hukuk)	Sekreter
Reyon Görevlisi	Muhasebe Meslek Elemanı	Muhasebe Meslek Elemanı

Kaynak: İŞKUR

2016 yılında en fazla Konfeksiyon İşçisi, Satış Elemanı (Perakende) ve Büro Memuru (Genel) mesleklerinde işbaşı eğitim programı düzenlenmiştir. Kadınlarda en fazla Konfeksiyon İşçisi, Büro Memuru (Genel) ve Satış Elemanı (Perakende) mesleklerinde program düzenlenirken; erkeklerde ise en fazla Satış Elemanı (Perakende), Konfeksiyon İşçisi ve Büro Memuru (Genel) mesleklerinde program düzenlenmiştir.

Tablo 9: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2016)

GEP				
Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2015	5	78	56	134
2016	6	66	88	154

Kaynak: İŞKUR

Girişimcilik Eğitim Programları, istihdamın korunması, artırılması, geliştirilmesi ve işsizliğin azaltılması hedefleri çerçevesinde işsizlere kendi işlerini kurma imkânı sunarak hem işsiz olan bireyleri işsizlikten kurtarmayı hem de bireylere ilave istihdam imkânı oluşturmayı hedeflemektedir. 2016 yılında 6 tane girişimcilik eğitim programı düzenlenmiştir. Programa 66'sı kadın, 88'i erkek olmak üzere toplam 154 kişi katılmıştır.

Tablo 10: Toplum Yararına Programlar (Kurs ve Kursiyer Sayıları) (2010-2016)

TYP				
Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2010	59	55	450	505
2011	31	38	324	362
2012	49	123	610	733
2013	92	296	977	1.273
2014	85	561	914	1.475
2015	151	1.384	2.638	4.022
2016	57	721	729	1.450

Kaynak: İŞKUR

Toplum Yararına Programlar; işsizliğin yoğun olduğu dönemlerde toplum yararına bir iş ya da hizmetin gerçekleştirilmesi yoluyla özellikle istihdamında zorluk çekilen işsizlerin çalışma alışkanlık ve disiplininden uzaklaşmalarını engelleyerek işgücü piyasasına uyumlarını gerçekleştirmek ve geçici gelir desteği sağlamak gayesiyle uygulanmaktadır. Kastamonu ilinde 2013 yılında toplum yararına programlara katılanların sayısında ciddi bir artış meydana gelmiştir. 2016 yılında toplam 57 kurs açılmış olup bu programlara 721'i kadın, 729'u erkek olmak üzere toplamda bin 450 kişi katılmıştır. Toplum yararına programlar en fazla Belediye Başkanlıklarında Kamusal Alt Yapının Yenilenmesi ve Çevre Temizliği işlerinde düzenlenmiştir.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur.

Tablo 11: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2016)

Yıllar	Başvuru Sayısı	Hak Eden Sayısı
2010	1.208	698
2011	1.260	821
2012	2.049	1.031
2013	2.599	1.287
2014	2.827	1.313
2015	3.701	1.876
2016	5.884	2.656

Kaynak: İŞKUR

Kastamonu ilinde 2016 yılında toplam 5 bin 884 kişi işsizlik ödeneğine başvurmuş, bu kişilerden 2 bin 656'sı işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuru ve hak eden sayısı yıllar itibari ile artmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuranların sayısı 2016 yılında 2015 yılına göre yüzde 47,7 oranında artmıştır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin sayısı ise 2016 yılında 2015 yılına göre yüzde 58,9 oranında artış göstermiştir.

Tablo 12'de ise işsizlik ödeneğini hak edenlerin meslek bilgileri yer almaktadır. İşsizlik ödeneğini hak edenler içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleğindekiler bulunmaktadır.

Tablo 12: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2016)

Meslekler	İÖ Hakeden Sayısı
Beden İşçisi (Genel)	398
Makineci (Dikiş)	201
Temizlik Görevlisi	138
Şoför-Yük Taşıma	101
Büro Memuru (Genel)	86
Traktör Şoförü	77
Satış Danışmanı	76
Beden İşçisi (Temizlik)	75
Beden İşçisi (İnşaat)	56
Kamyon Şoförü	49

Kaynak: İŞKUR

Kastamonu ili için başvuru sayısı, kayıtlı işsiz sayısı ve açık iş sayısında ilk sırada yer alan Beden İşçisi (Genel) mesleği işsizlik ödeneğini hak edenler içinde de birinci sırada yer almaktadır. Beden İşçisi (Genel) mesleğinde 398 kişi işsizlik ödeneği almayı hak etmiştir. Bu rakam toplam işsizlik ödeneğini almayı hak edenlerin %14,9'unu oluşturmaktadır. Makineci (Dikiş) mesleğinde ise bu sayı 201 olarak gerçekleşmiştir. Bu meslekleri ise Temizlik Görevlisi, Şoför-Yük Taşıma ve Büro Memuru (Genel) meslekleri takip etmiştir. Tablo 12'den anlaşılacağı üzere birkaç meslek haricinde daha çok nitelik gerektirmeyen mesleklerde işsizlik ödeneği alma durumu mevcuttur. Bu durum da meslek sahibi olan kişilerin daha az iş kaybına uğradıkları anlamına gelmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin kurulması yolu ile daha etkin işleyişi sağlamak adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek önemli bir konuyu oluşturmaktadır. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın oluşturduğu etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak gayesiyle İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi gayesiyle Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmaya başlanmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve

gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2017 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 3 Nisan – 5 Mayıs 2017 tarihleri arasında Türkiye genelinde 90 bin 749 işyeri ziyaret edilerek yüz yüze görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ile Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işyerlerinde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkılmıştır. Bu tabakalarda il düzeyinde bir sonuç elde edilmemiştir.

İşyerleriyle, Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

- Temel işyeri bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet, Arama Süresi)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- 30 Nisan 2018 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde Kastamonu ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanının bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Kastamonu ilinde 241 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 12 bin 233 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

Kastamonu ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için veri üretilmiştir. Tablo 13'de Kastamonu ilinde araştırma kapsamında olan işyerlerinin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 13: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektörler	İşyeri Sayısı
İmalat	75
Toptan ve Perakende Ticaret	60
İnşaat	44
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	13
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	11
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	10
Ulaştırma ve Depolama	9
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	6
Eğitim	6
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	2
Gayrimenkul Faaliyetleri	2
Diğer Hizmet Faaliyetleri	2
Bilgi ve İletişim	1
Genel Toplam	**241**

Kaynak: İPA 2017

Kastamonu ilinde İmalat sektörünün önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Kastamonu ilindeki çalışma kapsamına giren işyerlerinin yüzde 31,1'i İmalat sektöründe yer almaktadır. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdamlı işyerleri içerisinde İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin ağırlığı yüzde 30'dur. Bu durumda Kastamonu ilinde İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin toplam işyerleri içindeki ağırlığı Türkiye ortalaması ile benzerlik göstermektedir. İmalat sektöründen sonra en fazla işyeri Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir. Araştırma kapsamında il genelinde yer alan işyerlerinin yüzde 24,8'i bu sektörde bulunmaktadır. Ayrıca yüzde 19 olan Türkiye ortalamasının üstünde olduğu görülmektedir. Kastamonu ilinde 20 ve daha fazla kişi istihdam eden her 2 işyerinden bir tanesi İmalat veya Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir.

En az işyeri ise Bilgi ve İletişim sektöründe bulunmaktadır. Daha sonra ise Diğer Hizmet Faaliyetleri, Gayrimenkul faaliyetleri ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörü 2'şer işyeri ile karşımıza çıkmaktadır. Finans ve Sigorta Faaliyetleri, Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri ile Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı Sektörlerinde faaliyet gösteren işyeri bulunmamaktadır. Ancak bu tablo okunurken

Kastamonu ili düzeyinde 20 ve daha fazla istihdamı olan işyerleri araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Ayrıca bu araştırma işyeri bazlı bir araştırma olup mutlaka istihdamı 20'den az olan bir Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe bulunan banka şubesi mevcut olacağından verilerin düşük olması doğaldır.

Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2017

Grafik 5'te görüldüğü üzere Kastamonu ilinde araştırma kapsamında yer alan işyerlerinin yüzde 23,6'sı 5-9 yaş arasındaki işyerlerinden oluşmaktadır. 10-14 yaş arasında olan işyerlerinin ağırlığı ise yüzde 22,4'tür. İşyerlerinin yaklaşık yarısı 5-14 yaş aralığındadır. Yaklaşık her 3 işyerinden biri ise 20 ve daha fazla yıldır faaliyet göstermektedir.

Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Dağılımı

Kaynak: İPA 2017

Kastamonu ilinde İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri ile Eğitim sektörlerinde yer alan işyerlerinin yüzde 33,3'ünde part-time çalışan bulunmaktadır. Kastamonu ili genelinde bu oran yüzde 8 olarak gerçekleşmiştir. İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü Türkiye genelinde de bu konuda öne çıkmış ve yüzde 36 ile birinci sırada yer almıştır. Kastamonu ilinde üçüncü sırada Mesleki Bilimsel ve Teknik Faaliyetler ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörleri yer almıştır. Bu sektörlerde işyerlerinin yüzde 20'sinde part-time çalışan bulunmaktadır. Bu sektörlerde bulunan işyerlerinde part-time çalışan olmasının sebebi bu alanların part-time çalışmaya uygun olmasıdır. Zira İnşaat sektöründe işgücü part-time çalışma yapma eğiliminde daha az bulunmaktadır. Özellikle çalışma şartları ve ücret düzeyi, part-time çalışma yönünde işgücünü sevk etmemektedir.

Part-time çalışmalar, esnek bir çalışma şekli olup işgücü piyasasında kadınlar tarafından oldukça talep edilmektedir. Gerek ailevi yükümlülükler gerekse işgücü piyasasında işverenlerin kadın emeğinden sürekli olarak faydalanabilme yönündeki olumsuz algısı kadınları, part-time şeklinde istihdam biçimlerine yönlendirmektedir. Grafik 7'de Part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranları bulunmaktadır.

Şekil 7: Kadınların Part-Time Çalışma Durumu

Kaynak: İPA 2017

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların yüzde 26,5'ini kadınlar oluşturmaktayken Kastamonu ilinde bu oran yüzde 26,2 olarak gerçekleşmiştir. Part-time çalışma yapma durumlarına göre Kastamonu ili verileri incelendiğinde ise bu esnek çalışma şeklini kullanan işyerlerinde çalışanların içinde kadınların oranı yüzde 39,1 iken bu çalışma şeklini kullanmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranı yüzde 25,3 olarak tespit edilmiştir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde Part-time çalışma yapan işyerlerinde kadın çalışanların oranı yüzde 33,2 iken bu oran Part-time çalışma yapmayan işyerlerinde yüzde 24,6'da kalmıştır. Kastamonu ilinde Part-time çalışma kadın istihdamını olumlu etkilemektedir. Türkiye geneli ile aynı bir durum söz konusudur.

Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu

Kaynak: İPA 2017

Kastamonu ilinde işyerlerinin yüzde 28'inde vardiyalı çalışma mevcut olup bu oran 20+ istihdamlı işyerleri için Türkiye genelinde yüzde 25,7'dir. Kastamonu ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapan işyeri Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektöründe görünmektedir. Bu sektörde faaliyet gösteren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 70,1'inde vardiyalı çalışma söz konusudur. Ancak Gayrimenkul Faaliyetleri sektöründe işyeri sayısının diğer sektörlere göre az olması da oranın yüksek olmasına sebep olmaktadır. İnşaat sektörü ise en az vardiyalı çalışma yapılan sektör olmuştur. Eğitim sektöründe ise vardiyalı çalışma olmamasının nedeni çalışma saatlerinin düzenli olması gerektiğinden kaynaklanmaktadır. Vardiyalı çalışmayı az yapan bir diğer sektör olan İnşaat sektöründe bu oran yüzde 4,7 olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu sektörde vardiyalı çalışmanın az yapılmasının nedeni ise işgücünden gün içinde belirli saatlerde verim alınabilmesi olarak söylenebilir.

Kastamonu ili genelinde vardiyalı çalışma yapma oranının üstünde olan sektörler; Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, Gayrimenkul Faaliyetleri, Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Toptan ve Perakende Ticaret, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörleri olmuştur.

Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu

Kaynak: İPA 2017

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadın işçilerin gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde erkek işgücünün daha fazla çalışması beklendik bir durumdur. Gündüz vardiyalarında bu husus geçerli olmasa da genel olarak erkek işgücü tercihinde bir eğilim söz konusudur.

Şekil 9'da söz konusu eğilime paralel bir durum olduğu görülmektedir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerleri için kadınların çalışma oranı, vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerine kıyasla daha düşüktür. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 17,8'i kadın, yüzde 82,2'si ise erkeklerden oluşmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise kadınların çalışma oranı yüzde 32,8'e kadar ulaşmaktadır. Bu işyerlerinde de erkeklerin nihai olarak daha fazla oranda çalıştığı görülmektedir. Fakat bunun sebebi genel olarak Kastamonu ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların sadece yüzde 26,3'ünün kadınlardan oluşmasıdır. Yani her 4 çalışandan 1'i kadın 3'ü erkeklerden oluşmakta olup Türkiye ortalamasına da yakın bir oran söz konusudur.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadınların çalışma durumlarında belirgin bir fark bulunmamaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerindeki çalışanlarda kadınların oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine göre sadece 1,9 puan bir farkla fazladır. Kastamonu ilinde ise 15 puanlık fark göze çarpmaktadır.

Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı

Kaynak: İPA 2017

Kastamonu ilinde 17 sektörden 4 sektörde bulunan işyerleri ihracat yapmaktadır. Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 48,9'u ihracat yapmakta, ikinci sırada ise yüzde 41,3 ile İmalat sektörü bulunmaktadır. Bu iki sektör ihracat yapma oranı anlamında Kastamonu ili ortalamasına göre yüksek bir seviyededir. Bu oranlar Türkiye ortalaması ile de benzerlik göstermektedir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 24,1'i ihracat yapmakta ve Kastamonu ilinde olduğu gibi ilk iki sektör olarak yüzde 55,2 ile İmalat ve yüzde 30,3 ile de Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörleri ön plana çıkmaktadır.

Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektöründe söz konusu oranın yüksek çıkmasının en önemli sebebi işyeri sayısının az olmasıdır. Kastamonu ilinde yoğun olarak İnşaat sektöründe yer alan işverenler olmasına rağmen ihracat yapan işyeri oranı yüzde 2,4 ile son sırada yer almaktadır. İmalat sektörü ilin önemli bir payını oluştururken ihracat yapan işyerlerinde de yoğunluktadır. İmalat sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 41,3'ü ihracat yapmaktadır. Bu sektördeki işverenler için ise ihracat yapma oranı diğer sektörlere nazaran yüksek olması ihracata dayalı olarak ekonomik faaliyet içerisinde bulunmalarını göstermektedir. İhracat yapan işyerlerinde ise istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenmektedir.

Şekil 11: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Kaynak: İPA 2017

Kastamonu ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 80,5'i İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Türkiye genelinde ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 55,4 olarak gerçekleşerek, bu oran Kastamonu ili için Türkiye ortalamasının üstünde bulunmaktadır.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olan bu işyerleri ise en çok Danışmanlık ve Yönlendirme ile Eleman Talebi hizmeti almıştır. Bu işyerlerinin yüzde 95,3'ü Danışmanlık ve Yönlendirme, 93,7'si Eleman talebi hizmetinden yararlanırken yüzde 50,4'ü İşbaşı Eğitim Programı alanında İŞKUR ile iletişime geçmişlerdir.

Şekil 12: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Kaynak: İPA 2017

Şekil 12'de ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Kastamonu ilinde Eğitim, Gayrimenkul Faaliyetleri, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Madencilik ve Taş Ocakçılığı ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörlerinde yer alan işyerlerinin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. İlin en çok işyerine sahip olan İmalat sektöründe ise bu oran il geneli olan yüzde 80,5'in üstüne çıkarak yüzde 89,3 seviyesinde gerçekleşmiştir. İlin diğer önde gelen sektörlerinden olan Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörlerinde bu oran sırası ile yüzde 88,1 ve yüzde 54,7 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 14: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Danışmanlık ve Yönlendirme	Eleman Talebi	İEP	KÇÖ	Kurs
İmalat	3,0%	95,5%	92,5%	35,8%	1,5%	1,5%
Toptan ve Perakende Ticaret	-	96,2%	96,2%	55,7%	-	-
İnşaat	-	100,0%	82,6%	47,7%	-	-
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	-	90,0%	100,0%	70,1%	-	-
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	-	100,0%	100,0%	88,9%	-	11,1%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	-	71,4%	100,0%	57,1%	-	-
Eğitim	-	83,3%	83,3%	33,3%	-	-
Ulaştırma ve Depolama	-	100,0%	100,0%	50,0%	-	-
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	-	100,0%	100,0%	100,0%	-	-
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	-	100,0%	100,0%	-	-	-
Gayrimenkul Faaliyetleri	-	100,0%	100,0%	50,0%	-	-
Diğer Hizmet Faaliyetleri	-	100,0%	100,0%	100,0%	-	-
Genel Toplam	**1,0%**	**95,3%**	**93,7%**	**50,4%**	**0,5%**	**1,1%**

Kaynak: İPA 2017

Kastamonu ilinde en çok İmalat sektöründe yer alan işyerlerinin İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olduğu belirtilmiştir. Bu ve diğer sektörlerin İŞKUR'un hangi hizmetlerinden daha çok yararlandığı sorusunun cevabı ise yukarıdaki tablo 14'de yer almaktadır. İmalat sektöründeki İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin yüzde 95,5'i Danışmalık ve Yönlendirme, yüzde 92,5'i Eleman Talebi ve yüzde 35,8'i işbaşı eğitim programı hizmetlerinden faydalanmışlardır.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanan İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Madencilik ve Taş Ocakçılığı ile Diğer Hizmet Faaliyetleri sektöründe yer alan işyerlerinin hepsi Danışmanlık ve Yönlendirme ile Eleman Talebi hizmetlerinden faydalanmışlardır.

İmalat sektöründe faaliyet gösteren işyerlerinin İŞKUR'dan eleman talebinde bulunma oranı yüzde 92,5 olarak göze çarpmaktadır. Bu oran Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe yüzde 96,2 ve İnşaat sektöründe ise yüzde 82,6 olarak gerçekleşmiştir. İşyeri ağırlığını yoğun olarak elinde tutan bu üç sektör İŞKUR'dan eleman talebinde bulunarak personel ihtiyacını karşılamaya çalışmaktadır.

Özellikle kısa çalışma ödeneği almak için diğer sektörlere nazaran İmalat sektörü işverenleri daha çok İŞKUR ile temasa geçmiştir. Bu sonuçtan hareketle Kastamonu ilinde, ekonomik kriz ya da

zorlayıcı sebepler dolayısıyla İmalat sektöründeki işyerlerinin daha çok İŞKUR'dan destek almış olduğu söylenebilir.

Şekil 13'te ise işyerlerinin Vardiyalı Çalışma, Part-Time Çalışma ve İhracat Yapma durumlarına göre işyerlerinin İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları Kastamonu ili ve Türkiye geneli karşılaştırması yapılarak incelenmiştir.

Şekil 13: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Özellikleri

Kaynak: İPA 2017

Türkiye genelinde vardiyalı çalışma yapan işyerlerinin yüzde 71,5'i İŞKUR hizmetlerinden yararlanmaktadır. Kastamonu ilinde ise bu oran yüzde 95,5 ile Türkiye ortalamasının oldukça üstünde gerçekleşmiştir. Kastamonu ilindeki araştırma kapsamına giren tüm işyerlerinin yüzde 28'i vardiyalı çalışma yapmaktadır.

Kastamonu ilinde işyerlerinin yüzde 15,8'i ihracat yaparken, bu işyerlerinin yüzde 89,5'i, İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Söz konusu oran Türkiye genelinin oldukça üstündedir.

Kastamonu ilinde part-time çalışma yapılan işyerlerinin % 89,3'ü İŞKUR hizmetlerinden yararlanmaktayken, Türkiye genelinde bu oran % 65,8 düzeyindedir.

Mevcut İstihdam

Kastamonu ilinde araştırma kapsamına dahil olan 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

Kastamonu ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 12 bin 233 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 9 bin 22 çalışan erkeklerden, 3 bin 211 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 15: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Kadın	Erkek	Toplam
İmalat	1.918	4.189	6.107
Toptan ve Perakende Ticaret	330	1.627	1.956
İnşaat	120	1.233	1.353
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	256	1.023	1.279
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	206	141	347
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	111	199	310
Eğitim	131	91	222
Ulaştırma ve Depolama	34	172	206
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	67	139	206
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	5	111	117
Gayrimenkul Faaliyetleri	15	45	60
Diğer Hizmet Faaliyetleri	9	42	51
Bilgi ve İletişim	9	11	20
Genel Toplam	**3.211**	**9.022**	**12.233**

Kaynak: İPA 2017

Sektörlere göre dağılımda ise; Kastamonu ilinde çalışanların önemli bir ağırlığı İmalat sektöründe istihdam edilmektedir. İmalat sektörünün Kastamonu ili için önemi bu verilerden de anlaşılmaktadır. Erkeklerde yüzde 46,4 oranında, kadınlarda ise yüzde 59,7 oranında İmalat sektöründe istihdam edilme durumu söz konusudur. Toplam çalışan sayıları içinde ise İmalat sektöründe çalışma oranı yüzde 49,9 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 15 incelendiğinde Eğitim ve İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde kadın çalışan sayısının erkek çalışan sayısına yakın olduğu görülmektedir.

Şekil 14: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları

Kaynak: İPA 2016

Yukarıdaki Şekil 14'te Kastamonu ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerindeki ortalama çalışan sayıları gösterilmiştir. İl geneline bakıldığında her işyerinde ortalama olarak 51 kişi istihdam edilmektedir. Sektörler özelinde incelendiğinde; ortalama çalışan sayısı en fazla İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektöründe bulunmaktadır. Bu sektördeki işyerlerinde ortalama 98; ikinci sırada bulunan İmalat sektöründe 81 kişi ve üçüncü sırada bulunan İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründe 58 kişi istihdam edilmektedir. Bu üç sektör il geneli ortalamasının üzerinde bulunmaktadır.

İl genelindeki çalışan sayıları, sektörlerden sonra meslek grubu bazında da Tablo 16'daki veriler üzerinden değerlendirilebilir.

Tablo 16: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grupları	Kadın	Erkek	Toplam
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	1.127	2.398	3.525
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	396	2.341	2.738
Hizmet ve Satış Elemanları	459	1.335	1.794
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	568	1.154	1.722
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	109	637	746
Profesyonel Meslek Mensupları	314	364	678
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	226	415	640
Yöneticiler	13	305	318
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	-	73	73
Genel Toplam	**3.211**	**9.022**	**12.233**

Kaynak: İPA 2017

Toplam çalışanların içerisinde Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar grubunda çalışanlar önemli bir oranda bulunmaktadır. Toplam çalışanların yüzde 28,8'i, erkek çalışanların yüzde 26,6'sı ve kadın çalışanların yüzde 35,1'i bu meslek grubunda bulunmaktadır. İkinci sırada ise Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu yer almakta ve yüzde 22,4 oranında çalışanı barındırmaktadır.

Kastamonu ilinde kadınların yüzde 9,8'i Profesyonel Meslek Mensupları, yüzde 7'si Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubunda yer almaktadır. Erkeklerin ise yüzde 4'ü Profesyonel Meslek Mensupları ve yüzde 4,6'sı Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubunda yer almaktadır.

Çalışan sayısının en az olduğu meslek grubu ise Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları olmuştur. Kastamonu ilinin sosyo-ekonomik yapısında ormancılık ya da tarımsal faaliyet anlamında önemli bir ağırlıkta istihdam gerçekleşmemiştir.

Tablo 17: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

İşletme Yaşı (Yıl)	Kadın	Erkek	Toplam
0-4	435	536	971
5-9	861	2.147	3.008
10-14	733	2.439	3.173
15-19	389	1.028	1.417
20-24	416	1.070	1.486
25+	377	1.802	2.178
Genel Toplam	**3.211**	**9.022**	**12.233**

Kaynak: İPA 2017

Tablo 17'de ise çalışanların istihdam edildiği işyerlerinin yaş bilgileri bulunmaktadır. 0-4 yaş arasında olan işyerlerinde çalışanların yüzde 47,7'si kadınlardan oluşmaktayken, 25 ve daha fazla yıldır faaliyet gösteren işyerlerinde çalışanların içindeki kadınların oranı yüzde 17,3'tür.

İstihdamda bulunanların büyük bir çoğunluğu 10-14 yaş arasında bulunan işyerlerinde çalışmaktadır. Ayrıca 25+ yaş üzerinde faaliyet gösteren işyerleri Kastamonu ilinde piyasada önemli bir yere sahiptir. İşyerlerinin yarısını 5-9 yaş ve 10-14 yaş aralığında yer alan işyerleri oluşturmaktadır. Bu yüzden çalışan sayısının önemli bir bölümü söz konusu işyerlerinde bulunmaktadır.

Tablo 18: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Toplam	Kadın	Erkek
Makineci (Dikiş)	Makineci (Dikiş)	Temizlik Görevlisi
Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi	Güvenlik Görevlisi (Silahsız)
Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	Ortacı/Ayakçı (Tekstil)	Kamyon Şoförü
Tuğla İmal İşçisi	İplik Temizleme İşçisi	Marangoz
Kamyon Şoförü	Ütücü	Tuğla İmal İşçisi
Marangoz	Tuğla İmal İşçisi	Yönetici (İş Hizmetleri)
Ortacı/Ayakçı (Tekstil)	Ön Muhasebeci	Makineci (Dikiş)
Ütücü	Kasiyer	Ütücü
Yönetici (İş Hizmetleri)	Büro Memuru (Genel)	Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)
Büro Memuru (Genel)	Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	Şoför-Yük Taşıma

Kaynak: İPA 2017

Tablo 18'de ise Kastamonu ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışılan meslekler görülmektedir. Özellikle ilk beş mesleğin dördü erkek çalışanlar ve toplam çalışanlar bazında aynı olması toplam çalışanlar içinde erkeklerin ağırlıkta olmasından kaynaklıdır. Kadınların en fazla çalıştığı meslekler içerisinde erkeklerden farklı olarak Ortacı/Ayakçı (Tekstil), İplik Temizleme İşçisi, Ön Muhasebeci ve Kasiyer bulunmaktadır.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yöneltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve İşyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile

aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Şekil 15: Açık İşi Olan İşyeri Oranı

Kaynak: İPA 2017

Kastamonu ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 23,5'inde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının üstünde olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 17,7 olarak gerçekleşmiştir.

Kastamonu ilinde 57 işyerinde 283 kişilik açık iş tespit edilmiş olup, sektörlere göre açık iş sayıları tablo 19'da gösterilmiştir.

Tablo 19: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı

Sektörler	Açık İş Sayısı
İmalat	187
Toptan ve Perakende Ticaret	53
İnşaat	22
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	10
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	4
Ulaştırma ve Depolama	3
Eğitim	3
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	1
Genel Toplam	**283**

Kaynak: İPA 2017

Kastamonu ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda İmalat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 283 kişilik açık işin yüzde 66,1'ine tekabül eden 187 kişilik kısmı

İmalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık iş sayısının yoğun olduğu diğer sektörler ise Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörleridir.

Tablo 20'de ise sektörler özelinde açık iş oranları ile ilgili sektördeki işyerlerinin açık iş verme oranları gösterilmiştir.

Tablo 20: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı

Sektörler	Açık İş Oranı	Açık İşi Olan İşyeri Oranı
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	3,1%	39,9%
İmalat	3,0%	33,3%
Toptan ve Perakende Ticaret	2,6%	30,7%
İnşaat	1,6%	25,4%
Ulaştırma ve Depolama	1,4%	22,2%
Eğitim	1,3%	16,7%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	0,5%	15,4%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	0,3%	10,0%
Genel Toplam	**2,3%**	**23,5%**

Kaynak: İPA 2017

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 20'den de görüleceği üzere Kastamonu ilinde açık iş oranı yüzde 2,3 olarak tespit edilmiş olup, bu oran Kastamonu ilindeki 20+ istihdamlı işyerleri bağlamında her 98 kişilik dolu kadronun yanında 2 kişilik doldurulmayı bekleyen kadronun bulunduğu anlamına gelmektedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 3,1 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri sektörü olarak tespit edilmiştir.

Açık iş verme oranında da Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri sektörü ön plana çıkmıştır. Bu sektördeki işyerlerinin yüzde 39,9'unda açık iş bulunmaktadır. Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri sektörünü yüzde 33,3 ile İmalat ve yüzde 30,7 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü takip etmektedir. Bir diğer ifadeyle bu sektörlerdeki her 3 işyerinden 1'inde açık iş mevcuttur.

Şekil 16: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları

Kaynak: İPA 2017

Kastamonu ilinde ihtiyaç duydukları mesleklerin temininde güçlük çektiğini bildiren işyerlerinin açık iş oranı yüzde 3,1; teminde güçlük çekmeyen işyerlerinin açık iş oranı ise yüzde 1 olarak gerçekleşmiştir. Kastamonu ilinin teminde güçlük çeken işyerlerinin açık iş oranı Türkiye ortalamasının altında kalmıştır. Teminde güçlük çeken işyerlerinde doldurulmayı bekleyen boş pozisyonların daha çok olması doğaldır. İşverenlerin ihtiyaç duydukları alanlarda talep ettiği personeli muhtelif nedenlerle istihdam edememesi bir anlamda söz konusu kadronun boş kalması anlamına gelecektir.

Şekil 17: İhracat, Part Time Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları

Kaynak: İPA 2017

Kastamonu ilinde vardiyalı çalışma yapan 20+ istihdamlı işyerlerinin açık iş oranı yüzde 1,6, vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 2,8 olarak tespit edilmiştir. Part-Time çalışma

yapılan işyerlerinde ise açık iş oranı yüzde 1,4, yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 2,3'tür. İhracat yapılan işyerlerinde de açık iş oranı yüzde 3,2, yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 1,7 olarak tespit edilmiştir. İşyerinin ihracat yapması açık iş oranını arttırmaktadır. Vardiyalı Çalışma ve Part-Time Çalışma yapılan işyerlerindeki açık iş oranı Kastamonu iline ait olan yüzde 2,3'lük açık iş oranından düşük, İhracat yapan işyerlerindeki açık iş oranı ise bu oranın üstündedir.

Şekil 18: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

Kaynak: İPA 2017

Yukarıdaki şekil 18'de ise Kastamonu ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde işverenlerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Açık işlerin yüzde 43'ünde işverenlerin erkek işgücü talebi ortaya çıkmaktadır. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise oldukça düşük düzeyde kalmış ve bu oran yüzde 11 olarak tespit edilmiştir. İşverenler açık işlerinde yüzde 46 oranında belli bir cinsiyet tercihinde bulunmamışlardır. Bu oranlar işverenlerin tercihini analiz etmek anlamında tek başına yeterli olmamaktadır. Zira açık işlerde daha çok hangi meslekte ve hangi beceri düzeyinde talebin olduğu cinsiyet analizinde özellikle gerekli görülmektedir.

Şekil 19: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2017

İşverenlerin ihtiyaç duyduğu ve muhtelif açık iş arama kanallarını kullanarak işgücü talebini ilettikleri açık işlerinde asgari eğitim düzeyi de önemli bir tarafı oluşturmaktadır.

Kastamonu ilindeki açık işlerin yüzde 44,7'sinde işverenler herhangi bir eğitim düzeyi talep etmemişlerdir. En fazla oranda ikinci sırada bulunan eğitim düzeyi ise lise altı eğitim seviyesi olarak görülmektedir. Açık işlerde en az talep edilen eğitim seviyesi ise yüzde 0,7 ile meslek yüksekokuludur.

Şekil 20: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2017

Şekil 20'de görüleceği üzere lise ve altı seviyesi genel olarak ağırlıkta talep edilmiştir. Kadın ve erkek işgücü talebi için bir değerlendirme yapılacak olursa; kadınlarda erkeklere nazaran daha fazla oranda lise ve altı seviyesinde işgücü talep edilmiştir. Ayrıca erkeklerde talep edilen açık işlerde herhangi bir eğitim seviyesinin istenmemesi kadınlara göre daha fazladır. Grafikte öne çıkan bir diğer

husus da; herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmayarak verilen açık işlerde yükseköğretim seviyesindeki işgücü talepleri, cinsiyet tercihinde bulunulan açık işlerdeki yükseköğretim tercihine göre daha fazladır. Zira bu eğilimin nedeni, eğitimli işgücünün talep edildiği sektör ve mesleklerdeki "beyaz yakalı" istihdamı ön plana çıkmasıyla işgücü talebinde cinsiyet tercihinin eğitim tercihinin yanında çok bir anlam ifade etmemesi olarak söylenebilir.

Açık işlerdeki eğitim talepleri cinsiyete göre farklılaşabildiği gibi sektörel düzeyde de birtakım hususları öne çıkarmaktadır. Bazı sektörlerde yüksek düzeyde bir eğitim talebinde bulunulmaktayken bazılarında da işverenler nezdinde herhangi bir eğitim düzeyi talebinde bile bulunulmaması önem ifade etmemektedir. Tablo 21'de Kastamonu ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerde sektörlere göre talep edilmiş olan eğitim düzeylerine ait veriler bulunmaktadır.

Tablo 21: Açık İşlerde Sektörlere Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Sektörler	Eğitim Seviyesi Önemli Değil	Lise ve Altı	Yüksek Öğretim
İmalat	57,8%	41,2%	1,1%
Toptan ve Perakende Ticaret	17,3%	71,1%	11,5%
İnşaat	28,6%	66,7%	4,8%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	10,0%	90,0%	-
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	-	100,0%	-
Ulaştırma ve Depolama	66,7%	33,3%	-
Eğitim	-	-	100,0%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	-	100,0%	-
Genel Toplam	**44,7%**	**51,0%**	**4,3%**

Kaynak: İPA 2017

İşyerlerinden alınan açık işlerin tamamı için yükseköğretim seviyesinde talep verilen sadece Eğitim sektörü bulunmaktadır. Tamamen lise ve altı seviyesinde açık iş verilen sektörler ise Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler ve İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörleri olmuştur.

Ulaştırma ve Depolama sektöründeki açık işlerin yüzde 66,7 gibi bir oranında herhangi bir eğitim düzeyi talebinde bulunulmamıştır. Bu husus da aslında bu işlerin çok nitelik gerektirmeyen meslekler olduğunu ifade etmektedir. Bir diğer ifadeyle lise altı ya da üniversite mezunu işgücü de işe başvuru yapsa işveren nezdinde çok bir anlam ifade etmeyecektir. İşe başvuru yapacak kişiler açısından ise; işin düşük nitelikli olmasından dolayı ortalama ya da daha yüksek bir eğitim seviyesine sahip olanların bu işlere başvuru yapmayacağı da göz önünde bulundurulmalıdır. Herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmeyen ikinci sektör ise İmalat sektörü olmuştur. İmalat sektöründeki açık işlerin

yüzde 57,8'inde işverenler "Eğitim Seviyesi Önemli Değil" seçeneğini tercih etmişlerdir. Bu sektördeki açık işlerin yüzde 41,2'sinde de lise ve altı seviyesi talep edilmiştir.

Açık işlerinde işverenlerin mutlaka belirli bir eğitim seviyesinde talep verdikleri sektörler ise; İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri, Eğitim ve Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektörleri olmuştur.

Şekil 21: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2017

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu da özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 21'de Kastamonu ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Kastamonu ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 69,2 gibi büyük bir oranı Kendi Çalışanları aracılığıyla aranmaktadır. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 44,1 olarak gerçekleşmiştir. Kastamonu ilinde işverenler daha sonra İŞKUR arama kanalını kullanmıştır. Açık işlerin yüzde 64,7'si İŞKUR aracılığı ile aranmaktadır. Özel İstihdam Büroları Kastamonu ilinde arama kanalı olarak kullanılmamaktadır.

Tablo 22: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi

Eğitim Düzeyi	Kendi çalışanlarım aracılığıyla	İŞKUR aracılığıyla	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb.	İnternet-Sosyal Medya
Eğitim Düzeyi Önemli Değil	88,1%	71,3%	80,0%	16,8%	-
Lise altı	71,8%	38,7%	41,1%	28,0%	29,1%
Genel lise	22,7%	75,1%	63,5%	11,4%	36,6%
Meslek lisesi	83,0%	95,9%	41,6%	12,4%	-
Meslek yüksekokulu	-	51,1%	-	48,9%	-
Lisans	-	60,4%	50,0%	30,2%	50,0%
Genel Toplam	**69,2%**	**64,7%**	**62,1%**	**19,3%**	**15,3%**

Kaynak: İPA 2017

Meslek Yüksekokulu ve Lisans eğitim seviyelerinde talep verilen açık işlerde Kendi Çalışanları aracılığıyla; Meslek Lisesi, Meslek Yüksekokulu eğitim seviyesi ve Eğitim Düzeyinin Önemli Olmadığı açık işlerde İnternet-Sosyal Medya arama kanalları hiç kullanılmamıştır. Meslek lisesi eğitim seviyesinde talep edilen açık işlerin yüzde 95,9'u, Genel Lise eğitim seviyesinde talep edilen açık işlerin yüzde 75,1'i İŞKUR aracılığı ile aranmaktadır. Lisans eğitim seviyesinde talep edilen açık işlerin ise yüzde 60,4'ü İŞKUR, yüzde 50 'si İnternet-Sosyal Medya ile Akraba-Eş Dost araçlığıyla aranmaktadır.

Herhangi bir eğitim seviyesi tercihinde bulunulmayan açık işler için işverenler çoğunlukla Kendi Çalışanlarım Aracılığıyla ve Akraba-Eş Dost arama kanallarını tercih ederken Gazete-İlan vb. arama kanalı en az tercih edilmiştir.

Şekil 22'de ise İŞKUR hizmetlerinden yararlanan ve yararlanmayan işverenlerin açık işlerindeki arama kanallarının dağılımı incelenecektir.

Şekil 22: Hizmetlerden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı

Kaynak: İPA 2017

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin açık işlerinde ilk sırada yüzde 70,1 gibi önemli bir oranda Kendi Çalışanları aracılığı ikinci sırada yüzde 69,2 ile İŞKUR arama kanalı olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. İŞKUR hizmetlerinden yararlanmış olan işverenler açık işlerini de Kuruma bildirme yönünde eğilim sergilemişlerdir. İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayan işyerleri açık işlerinin yüzde 60,2'sini Akraba-Eş Dost aracılığı ile karşılamaktadır.

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerleri açık işleri için İnternet-Sosyal Medya arama kanalını yüzde 16,4 oranında kullanırken, Kurum hizmetlerinden yararlanmayan işyerleri açık işlerinde İnternet-Sosyal Medya arama kanalını da kullanmadığı görülmektedir.

Tablo 23: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceri	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb.	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Kendi çalışanlarım aracılığıyla	Genel Toplam
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	2	1	1	2	2	1
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	1	3	3	1	1	2
Takım Çalışması	3	2	2	3	3	3
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	4	4	4	4	5	4
İletişim ve İfade Yeteneği	7	7	5	6	7	5
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	5	6	8	5	4	6
Bilgisayar kullanımı	6	5	7	7	6	7
Proje Tabanlı Çalışma	9	-	6	8	8	8
Satış ve Pazarlama Becerisi	8	8	9	9	9	9
Yabancı Dil	-	-	10	-	-	10

Kaynak: İPA 2017

Açık işlerde talep edilen asgari eğitim seviyesinden sonra işverenlerin istihdam etmeyi düşündüğü işgücünde aranılan beceriler de planlanacak politikalar için stratejik alan oluşturmaktadır.

Kastamonu ilinde genel olarak açık işlerde istenen becerilerde ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi gelmektedir. İkinci sırada ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve daha sonra Takım Çalışması, Hesap Yapabilme (Analitik Beceri), İletişim ve İfade Yeteneği, Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme, Bilgisayar Kullanımı, Proje Tabanlı Çalışma, Satış ve Pazarlama Becerisi ve Yabancı Dil becerisi gelmektedir.

Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, en çok İnternet-Sosyal Medya ile Gazete-İlan vb. aracılığıyla istenmiştir. Akraba-Eş Dost, İŞKUR ve Kendi çalışanlarım aracılığıyla arama kanalında en çok Fiziki ve Bedensel Yeterlilik istenen açık işler talep edilmiştir. İŞKUR aracılığı ile aranan açık işlerde en çok Fiziki ve Bedensel Yeterlilik talep edilmiştir.

Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı

Meslek Grupları	Açık İş Sayısı
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	134
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	67
Hizmet ve Satış Elemanları	41
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	15
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	12
Yöneticiler	4
Profesyonel Meslek Mensupları	4
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	6
Genel Toplam	**283**

Kaynak: İPA 2017

Kastamonu ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 47'dir. İkinci sırada ise Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu bulunmaktadır.

Açık iş sayısının yanında daha çok açık iş oranları önemlidir. Tablo 25'de meslek gruplarına göre açık iş oranları bulunmaktadır.

Kastamonu ili için tespit edilen yüzde 2,3'lük açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde açık iş oranı en yüksek oranda yüzde 3,7 ile Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubunda olduğu görülmektedir. Daha sonra ise sırayla Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ile Hizmet ve Satış Elemanları gelmektedir.

Tablo 25: Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları

Meslek Grupları	Açık İş Oranı
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	3,7%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	2,4%
Hizmet ve Satış Elemanları	2,2%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	2,0%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	1,9%
Yöneticiler	1,3%
Profesyonel Meslek Mensupları	0,6%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	0,3%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	-
Genel Toplam	**2,3%**

Kaynak: İPA 2017

Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubunda açık iş olmadığından açık iş oranı da sıfır görünmektedir. İl geneli açık iş oranının altında bulunan meslek grupları ise Hizmet ve Satış Elemanları, Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları, Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar, Yöneticiler, Profesyonel Meslek Mensupları ve Nitelik Gerektirmeyen Meslekler'dir.

Tablo 26: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Meslek Grubu	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Yöneticiler	3,2%	1,7%	0,8%	1,4%
Hizmet ve Satış Elemanları	13,0%	14,4%	14,6%	14,3%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	32,0%	47,1%	-	23,6%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	-	5,0%	-	2,1%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	32,0%	20,1%	76,1%	47,4%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	3,5%	11,8%	-	5,4%
Profesyonel Meslek Mensupları	-	-	3,1%	1,4%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	16,3%	-	5,4%	4,3%
Genel Toplam	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2017

İşverenler kadın işgücü tercihinde bulundukları açık işlerinde yüzde 32 oranında Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar; yüzde 16,3 oranında Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar; yüzde 13 oranında Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda istihdam etmek istediğini bildirmişlerdir. Erkek işgücü taleplerinin ise yüzde 47,1 oranında Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar; yüzde 20,1 oranında Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ve yüzde 14,4 oranında Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda olduğu görülmektedir. Nitelik Gerektirmeyen Meslekler grubunda açık işlerde kadın işgücü tercihinde hiç talep bulunmazken, erkek işgücü taleplerinde yüzde 5'i bu meslek grubunda verilmiştir.

Ayrıca yukarıdaki tabloda görülen oranlardan farklı olarak Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu, herhangi bir cinsiyet tercihinde en fazla oranda bulunmayan bir alan olmuştur. Zira bu meslek grubundaki açık işlerin yüzde 76,1'inde işverenler "fark etmez" seçeneğini tercih etmişlerdir.

Tablo 27'de ise meslek gruplarında talep edilen beceriler öncelik sıralamasına göre sıralanmıştır. Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar için ilk sırada Bilgisayar Kullanımı, ikinci sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe gelmiştir. Daha sonra ise Hesap Yapabilme (Analitik Beceri) ve İletişim ve İfade Yeteneği ön plana çıkmıştır.

Hizmet ve Satış Elemanları için ise ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve Takım Çalışması daha sonra Hesap Yapabilme (Analitik Beceri) becerileri önemlidir. Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerde Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ön plana çıkmıştır.

Profesyonel Meslek Mensuplarında ise Takım Çalışması, İletişim ve İfade Yeteneği ile Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerileri ön plana çıkmıştır.

Yöneticiler meslek grubunda en çok talep edilen beceriler Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi ile Proje Tabanlı Çalışma olmuştur. Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek gruplarında ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe talep edilmiştir. Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensuplarında ikinci sırada Takım Çalışması istenirken ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda ikinci sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik istenmektedir.

Tablo 27: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi

Beceri	Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	Hizmet ve Satış Elemanları	Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	Profesyonel Meslek Mensupları	Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	Yöneticiler	Genel Toplam
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	2	5	2	-	2	1	1	2	1	1
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	5	1	1	-	-	2	-	1	-	2
Takım Çalışması	4	2	-	-	1	3	2	3	-	3
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	3	3	3	-	-	5	-	-	3	4
İletişim ve İfade Yeteneği	3	4	-	-	1	7	6	6	6	5
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	-	7	-	-	3	4	3	4	-	6
Bilgisayar kullanımı	1	6	-	-	-	6	4	-	5	7
Proje Tabanlı Çalışma	-	-	-	-	3	8	5	5	2	8
Satış ve Pazarlama Becerisi	4	6	-	-	-	-	-	-	4	9
Yabancı Dil	-	-	-	-	4	-	-	-	6	10

Kaynak: İPA 2017

Tablo 28: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grubu	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb.	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Kendi çalışanlarım aracılığıyla
Yöneticiler	50,5%	24,8%	75,2%	50,5%	-
Hizmet ve Satış Elemanları	72,4%	20,0%	30,1%	62,7%	22,5%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	58,8%	42,3%	22,5%	48,5%	81,7%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	100,0%	-	-	16,9%	100,0%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	64,8%	9,9%	5,2%	73,0%	83,5%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	6,7%	-	13,9%	100,0%	65,6%
Profesyonel Meslek Mensupları	75,1%	-	50,2%	25,4%	-
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	66,6%	33,2%	16,7%	66,5%	33,5%
Genel Toplam	**62,1%**	**19,3%**	**15,3%**	**64,7%**	**69,2%**

Kaynak: İPA 2017

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR'un en yüksek oranda kullanıldığı meslek grubu Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları olmuştur. Bu meslek grubundaki açık işlerin yüzde 100'ü İŞKUR aracılığıyla işgücü piyasasına sunulmuştur.

Yöneticiler en fazla İnternet-Sosyal Medya, İŞKUR ve Akraba-Eş Dost arama kanalı ile aranmaktadır. Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerdeki açık işlerin tamamı İşverenin Kendi Çalışanları ile Akraba-Eş Dost aracılığı ile aranmaktadır. Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanların yüzde 66,6'sı Akraba-Eş Dost arama kanalı kullanılarak aranmaktadır.

Tablo 29: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması

Meslek	Bilgisayar kullanımı	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	İletişim ve İfade Yeteneği	Proje Tabanlı Çalışma	Satış ve Pazarlama Becerisi	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	Takım Çalışması	Yabancı Dil	Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe
Makineci (Dikiş)	-	1	-	-	4	-	5	3	-	2
Marangoz	3	2	-	-	-	-	-	1	-	1
Reyon Görevlisi	-	1	2	4	-	-	5	3	-	-
İplik Temizleme İşçisi	-	2	-	-	-	-	-	3	-	1
Mobilya Döşeme İşçisi	-	-	1	-	-	-	2	3	-	-
Kamyon Şoförü	-	4	-	5	-	-	3	2	-	1
Garson (Servis Elemanı)	-	3	-	4	-	-	-	2	-	1
Mekanik Bakım Onarımcısı	-	-	-	-	4	-	3	2	-	1
Elektrik Teknisyeni	-	-	-	-	4	-	3	2	-	1
Tuğla İmal İşçisi	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-

Kaynak: İPA 2017

Tablo 29'da Kastamonu ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Makineci (Dikiş) mesleğinde becerilerdeki ilk öncelik Fiziki ve Bedensel Yeterlilik yer almaktadır. Marangoz mesleğinde ise talep edilen becerilerin başında Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe gelmektedir. Reyon Görevlisi mesleği için ise ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi talep edilmiştir. İplik Temizleme İşçisi mesleğinde ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe talep edilmektedir.

Tablo 30: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

TOPLAM	KADIN	ERKEK
Makineci (Dikiş)	İplik Temizleme İşçisi	Marangoz
Marangoz	Makineci (Dikiş)	Reyon Görevlisi
Reyon Görevlisi	Kasiyer	Mobilya Döşeme İşçisi
Tuğla İmal İşçisi	Büro Memuru (Genel)	Kamyon Şoförü
Mobilya Döşeme İşçisi	Hukuk Sekreteri	Mekanik Bakım Onarımcısı
İplik Temizleme İşçisi	Ön Muhasebeci	Elektrik Teknisyeni
Garson (Servis Elemanı)	Yönetici (İş Hizmetleri)	Mermer İşçisi
Kamyon Şoförü	Resepsiyon Görevlisi (Ön Büro Elemanı)	Ark Kaynakçısı
Mekanik Bakım Onarımcısı	-	Beden İşçisi (Genel)
Elektrik Teknisyeni	-	Garson (Servis Elemanı)

Kaynak: İPA 2017

Kastamonu ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Makineci (Dikiş), Marangoz, Reyon Görevlisi, Tuğla İmal İşçisi, Mobilya Döşeme İşçisi, İplik Temizleme İşçisi, Garson (Servis Elemanı), Kamyon Şoförü, Mekanik Bakım Onarımcısı ve Elektrik Teknisyeni'dir.

İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları en fazla açık iş olan meslekler ise İplik Temizleme İşçisi, Makineci (Dikiş), Kasiyer, Büro Memuru (Genel), Hukuk Sekreteri, Ön Muhasebeci, Yönetici (İş Hizmetleri) ve Resepsiyon Görevlisi (Ön Büro Elemanı)'dir.

Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu en fazla açık iş olan meslekler de Marangoz, Reyon Görevlisi, Mobilya Döşeme İşçisi, Kamyon Şoförü, Mekanik Bakım Onarımcısı, Elektrik Teknisyeni, Mermer İşçisi, Ark Kaynakçısı, Beden İşçisi (Genel) ve Garson (Servis Elemanı)'dır.

Tablo 31: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceri	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	1	1	2	1
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	2	3	1	2
Takım Çalışması	3	2	3	3
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	7	4	8	4
İletişim ve İfade Yeteneği	5	7	4	5
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	6	5	9	6
Bilgisayar Kullanımı	4	6	7	7
Proje Tabanlı Çalışma	-	8	6	8
Satış ve Pazarlama Becerisi	-	9	5	9
Yabancı Dil	-		10	10

Kaynak: İPA 2017

Kadın ve erkekler için genel toplama göre becerilerde öncelik sıralamasında ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe gelmektedir. Kadınlarda ikinci öncelik Fiziki ve Bedensel Yeterlilik iken, erkeklerde ikinci sırada Takım Çalışması olarak tespit edilmiştir. Herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmayan açık işlerde ise ilk öncelik Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, ikinci öncelik de Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi olarak görülmektedir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Kastamonu ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

Şekil 23: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

Kaynak: İPA 2017

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye geneli 20 + istihdamlı 99 bin 806 işyerine ulaşılmıştır. Bu işyerlerinden 25 bin 825 tanesinde eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Kastamonu ilinde ise 20+ istihdamlı 241 işyeri çalışmaya cevap vermiş, bunlardan 123 tanesi temininde güçlük çekilen meslek olduğunu ifade etmişlerdir. Yüzde 51 ile Kastamonu ilinin eleman temininde ülke genelinden daha fazla eleman temininde güçlük çektiği görülmektedir.

Şekil 24: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

Kaynak: İPA 2017

Kastamonu ilinde eleman temininde güçlük çeken işyerlerini sektörel olarak incelediğimizde; eleman temininde en fazla oranda güçlük çeken işyerlerinin Bilgi ve İletişim, Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri ile Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektörlerinde olduğu görülmektedir. Söz konusu sektördeki mevcut işyerlerinin az olması ile birlikte bu alanda çalışabilecek yeterli beceriye sahip elemanın bulunamaması faktörleri, sektörün temininde güçlük çekme oranının yükselmesine neden olmuştur.

İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri ve İnşaat sektörü gibi Kastamonu ilinde işyeri sayısının yoğun olduğu bir sektörün eleman temininde güçlük çekilen işyeri oranının son sıralarda yer alması dikkat çekmektedir. Bu sonuç, bu sektörün ilde eleman temininde diğer sektörlere nazaran daha az zorluk çektiğini göstermektedir.

Tablo 32: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
İmalat	268
Toptan ve Perakende Ticaret	81
İnşaat	37
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	22
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	13
Eğitim	11
Ulaştırma ve Depolama	8
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	7
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	3
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	1
Diğer Hizmet Faaliyetleri	1
Gayrimenkul Faaliyetleri	1
Bilgi ve İletişim	1
Genel Toplam	**454**

Kaynak: İPA 2017

Kastamonu ilinde 454 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları, sektör bazında incelendiğinde İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret ve İnşaat sektörlerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu üç sektörün temininde güçlük çektiği eleman sayısı, Kastamonu ilinde toplam temininde güçlük çekilen sayının yüzde 85'ini oluşturmaktadır. Söz konusu sektörlerde çalışan sayısının fazla olması sebebi ile temininde güçlük çekilen kişi sayısı da fazladır. Öyle ki Kastamonu ilinde toplam çalışanların yüzde 77'si bu sektörlerde çalışmaktadırlar.

Şekil 25: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2017

Kastamonu ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok 155 kişi ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 34'ü bu meslek grubunda yer almaktadır.

Türkiye genelinde 20 + istihdamlı işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı en yüksek birinci sırada Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubudur. Kastamonu'da ikinci sırada yer alan bu meslek grubunun ihtiyaçlarının sadece Kastamonu ili ile sınırlı olmadığını göstermektedir. Benzer şekilde araştırma sonuçları göstermektedir ki Yöneticiler meslek grubu hem ülke geneli hem de Kastamonu ilinde eleman temininde en az güçlük çeken meslek grubudur.

Tablo 33: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı

TGÇM	Eleman Sayısı	Oranı
Makineci (Dikiş)	113	24,9%
Marangoz	53	11,7%
NC/CNC Tezgah Operatörü	15	3,3%
Satış Danışmanı	14	3,1%
Garson (Servis Elemanı)	14	3,1%
Boyacı (Püskürtme İle) (İnşaat Hariç)	11	2,4%
Pazarlamacı	10	2,2%
İş Makineleri Operatörü	10	2,2%
Mermer İşçisi	10	2,2%
Elektrik Teknisyeni	10	2,2%

Kaynak: İPA 2017

Kastamonu ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 113 kişi ile Makineci (Dikiş) mesleği yer almaktadır. Bu mesleği sırasıyla 53 kişi ile Marangoz, 15 kişi ile NC/CNC Tezgah Operatörü meslekleri takip etmektedirler.

Geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre temininde güçlük çekilen ilk on meslekle bu yılki araştırma sonuçlarını kıyasladığımızda; Makineci (Dikiş), Satış Danışmanı, Garson (Servis Elemanı), Pazarlamacı ve İş Makineleri Operatörü olmak üzere toplam beş mesleğin yine değişmeyerek ilk onda yer aldıkları görülmektedir. Kastamonu ilinde söz konusu meslekler, son iki yıldır temininde güçlük çekilen meslekler arasında yer almaya devam etmektedirler.

Makineci (Dikiş), Garson (Servis Elemanı) ve Satış Danışmanı mesleklerinin aynı zamanda açık işi en çok olan meslekler arasında ilk onda yer alması, ilin istihdam politikalarına yön vermesi adına dikkate değer bir bilgi şeklindedir.

Şekil 26: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

Kaynak: İPA 2017

Kastamonu ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır. Bu neden Türkiye geneli 20 + istihdamlı işyerlerinin TGÇM Nedenleri Dağılımı ile de benzerlik göstermektedir.

Mesleklere Göre TGÇM dağılımı incelenirken, açık işi en çok olan mesleklerle temininde güçlük çekilen mesleklerin benzerlik gösterdiği hatta birçoğunun bire bir aynı olduğu ifade edilmiştir.

TGÇM Nedenlerinin Dağılımına bakıldığında ise ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması gelmektedir. Öyle ki bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için gereken mesleki beceriye/niteliğe sahip bireyler sağlandığında sadece il geneli değil ülke çapında da talep ve arz dengelenmiş olacaktır.

Şekil 27: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri

Kaynak: İPA 2017

Kastamonu ilinde işyerlerinin part-time veya vardiyalı çalışanı olması, işyerinin ihracat yapıp yapmaması gibi işyeri durumuna göre eleman temininde güçlük çekme nedenlerine bakılmıştır. Her üç iş yeri durumunda da işyerleri eleman temininde en çok Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması nedeni ile eleman temininde güçlük çekmektedir. Part-time çalışanı olan işyerlerinde Talep Edilen Ücretin Yüksek Olması nedeni ile eleman temininde güçlük çekilmemektedir. İhracat ve part-time çalışma yapılan iş yerlerinde de vardiyalı çalışma olması nedeni ile eleman temininde güçlük çekilmediği görülmektedir.

Tablo 34: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri

TGCM	Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması	Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması	Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması	Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi	Talep Edilen Ücretin Yüksek Olması	Vardiyalı Çalışma Olması
Makineci (Dikiş)	100,0%	95,6%	-	8,8%	-	-
Marangoz	92,5%	92,5%	65,9%	-	9,4%	-
Nc/Cnc Tezgah Operatörü	100,0%	93,4%	-	-	13,6%	-
Satış Danışmanı	100,0%	64,2%	21,5%	35,8%	57,2%	-
Garson (Servis Elemanı)	100,0%	64,4%	42,7%	42,7%	35,6%	21,4%
Boyacı (Püskürtme İle) (İnşaat Hariç)	9,1%	9,1%	100,0%	-	-	-
Pazarlamacı	100,0%	100,0%	-	-	-	-
İş Makineleri Operatörü	89,7%	79,9%	20,5%	49,1%	-	-
Mermer İşçisi	49,5%	49,5%	50,5%	-	-	-
Elektrik Teknisyeni	100,0%	70,1%	10,4%	49,8%	-	-

Kaynak: İPA 2017

Kastamonu ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, Makineci (Dikiş), Marangoz, NC/CNC Tezgah Operatörü, Satış Danışmanı, Garson (Servis Elemanı), Pazarlamacı, İş Makineleri Operatörü ve Elektrik Teknisyeni olmak üzere toplam on meslekten sekiz tanesinin temininde güçlük çekilme nedenlerinin en yüksek oranda Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması olduğu görülmektedir. Boyacı (Püskürtme İle) (İnşaat Hariç) ve Mermer İşçisi mesleklerinde Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması nedeninin ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Vardiyalı Çalışma nedeni ile eleman temininde güçlük çekilen tek meslek Garson (Servis Elemanı)'dır.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu minvalde işverenlere bir sonraki yılda öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde Kastamonu ilinde 2017 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen "30 Nisan 2018 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 18,8'i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Kastamonu ilinde işverenlerin yüzde 35,7'si istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle 10 işyerinden Türkiye genelinde yaklaşık 2'si istihdamın artacağını öngörürken Kastamonu'da bu sayı 4'e çıkmakta olup işverenlerin yakın dönemde istihdam artışına olumlu baktıkları görülmektedir. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 2,4 olarak öngörürken Kastamonu ilinde ise ülke geneline yakın olup yüzde 2,1 olarak öngörülmüştür.

Tablo 35: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artış	Azalış	Fikrim Yok	Değişmeyecek
İmalat	44,0%	1,3%	25,3%	29,3%
Toptan ve Perakende Ticaret	33,9%	3,4%	42,4%	20,3%
İnşaat	26,2%	2,4%	54,8%	16,6%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	30,8%	-	30,8%	38,5%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	20,0%	-	60,0%	20,0%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	29,9%	-	59,9%	10,2%
Ulaştırma ve Depolama	55,6%	-	33,3%	11,1%
Eğitim	66,7%	-	16,7%	16,7%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	33,3%	16,7%	33,3%	16,7%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	-	-	48,9%	51,1%
Gayrimenkul Faaliyetleri	50,0%	-	50,0%	-
Diğer Hizmet Faaliyetleri	-	-	100,0%	-
Bilgi ve İletişim	-	-	100,0%	-
Genel Toplam	**35,7%**	**2,1%**	**39,9%**	**22,3%**

Kaynak: İPA 2017

Sektörlere göre istihdam eğilimi incelendiğinde en yüksek oranda artış bekleyen işverenlerin sırasıyla Eğitim, Ulaştırma ve Depolama ile İmalat sektörlerinde olduğu görülmektedir. Gelecek dönem istihdam artış oranının Gayrimenkul Faaliyetleri sektöründe yüksek olmasının sebebi ise araştırma kapsamına giren 20+ iş yeri sayısının az olmasından kaynaklanmaktadır. En fazla azalış bekleyen sektör ise İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleridir. Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektöründe yer alan işyerlerinin yarısı gelecek dönemde istihdamlarının değişmemesini beklemektedirler.

Sektörlerin istihdam eğiliminde dikkat çeken diğer bir husus ise Diğer Hizmet Faaliyetleri ile Bilgi ve İletişim sektörlerinde bulunan tüm işyerleri gelecek dönem için herhangi bir öngörüde bulunamamışlardır.

Tablo 36: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NİDO
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	402	31,4%
İnşaat	203	15,0%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	28	13,4%
Eğitim	16	7,2%
İmalat	361	5,9%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	17	5,5%
Toptan ve Perakende Ticaret	107	5,5%
Ulaştırma ve Depolama	6	2,9%
Gayrimenkul Faaliyetleri	1	1,7%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	-5	-1,4%
Genel Toplam	**1.135**	**9,3%**

Kaynak: İPA 2017

Türkiye genelinde 20 + istihdamlı işyerlerinde 2018 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2017 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 3,2 artacağı beklenmekte olup Kastamonu'da ise bu oran, yüzde 9,3 olup ülke genelinin bir hayli üstündedir.

En fazla istihdam artışı yüzde 31,4 ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektöründe beklenmektedir. Söz konusu sektörün çalışan sayısında da fazla olduğu göz önüne alındığında istihdam açısından ilerleme beklenen sektör olmaktadır. Aynı şey İnşaat sektöründe de mevcuttur. İnşaat sektöründe net istihdam değişim oranı yüzde 15'dir.

İstihdam azalışı beklenen tek sektör ise İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleridir. Söz konusu sektörde yüzde 1,4'lük net istihdam azalışı beklenmektedir.

Tablo 37: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grubu	Net İstihdam Değişimi	NİDO
Hizmet ve Satış Elemanları	333	18,6%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	343	12,5%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	188	10,9%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	210	6,0%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	38	5,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	15	2,2%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	8	1,3%
Genel Toplam	**1.135**	**9,3%**

Kaynak: İPA 2017

Bütün meslek gruplarında istihdam artışı beklenmektedir. En fazla istihdam artışı beklenen meslek grubu ise 343 kişilik artış ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlardır. En az artış beklenen meslek grubu ise 8 kişilik artış ile Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlardır.

Çalışan sayısında üçüncü sırada yer alan Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu net istihdam değişim oranında yüzde 18,6'lık bir oran ile ilk sırada yer almaktadır. Çalışan sayısının da fazla olduğu göz önünde bulundurulursa bu meslek grubunda önemli ölçüde bir artış yaşanması beklenmektedir. Nitelik Gerektirmeyen Meslekler yüzde 11'lik bir net istihdam değişim oranıyla üçüncü sırada yer alırken, Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar yüzde 6'lık bir değişim oranıyla dördüncü sırada en fazla artış beklenen meslek grubu olarak yer almaktadır.

Tablo 38: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Makineci (Dikiş)	Hastane Hizmetlisi
Temizlik Görevlisi	Hekim-Pratisyen
Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	Dağıtım Elemanı (Gıda-İçecek)
Güvenlik Görevlisi (Silahlı)	Depo Görevlisi (Gıda)
Marangoz	Hemşire
Beton ve Betonarme Kalıpçısı	Diş Hekimi
Betonarme Demircisi	Psikolog
Satış Danışmanı	-
Çocuk Bakıcısı/Çocuk Bakım Elemanı	-
Hasta ve Yaşlı Bakım Elemanı	-

Kaynak: İPA 2017

Kastamonu ilinde gelecek dönem, en fazla istihdam artışı olması beklenen meslekler sırasıyla, Makineci (Dikiş), Temizlik Görevlisi, Güvenlik Görevlisi (Silahsız), Güvenlik Görevlisi (Silahlı) ve

Marangoz meslekleri olup; Hastane Hizmetlisi, Dağıtım Elemanı (Gıda-İçecek) ve Depo Görevlisi (Gıda) mesleklerinde ise azalış beklenmektedir.

Geçtiğimiz yıl istihdam artışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda Makineci (Dikiş) ve Betonarme Demircisi meslekleri istihdam artışı beklenen ilk on meslekte yine yer almaktadır. Buradan Kastamonu ili için bu mesleklerin son iki yıldır önemini korumaya devam ettiği anlaşılmaktadır.

Şekil 28: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO

Kaynak: İPA 2017

İşyeri özellikleri bakımından net istihdam değişim oranlarına bakıldığında işyerinin Part-Time Çalışma yapması net istihdam değişim oranını ciddi bir oranda arttırmaktadır. Kastamonu iline ait net istihdam değişim oranı yüzde 9,3 iken Part-Time Çalışma yapan işyerlerine ait net istihdam değişim oranı yüzde 13,7'dir. Vardiyalı Çalışma, İhracat yapan işyerlerinin istihdam artışını etkilememektedir. Bu özelliğe sahip işyerlerine ait net istihdam değişim oranı bu özelliğe sahip olmayan işyerlerinin net istihdam değişim oranlarından düşüktür. Ayrıca il geneline ait net istihdam değişim oranının altında kalmıştır.

SONUÇ

Küreselleşme süreci ile birlikte özellikle 1990'lardan bu yana tüm dünyada işsizlik ve istihdam sorununun giderek arttığı gözlenmiştir. Dünyada olduğu gibi ülkemizde de işsizlik ve istihdam sorunu büyük önem taşımaktadır. Bu durum iş gücü piyasasında işsizliği azaltmayı ve istihdamı arttırmayı amaçlayan politikaların önemini arttırmıştır.

Kastamonu İşgücü Piyasası Analiz Raporunun öne çıkan amaçlarından bir tanesi aktif işgücü politikalarının tümüne veri sağlamaktır. Bir diğer amacı ise işgücü piyasasında özellikle talep açısından ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerini tespit etmek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliğin giderilmesine yönelik politika ve önerilerin geliştirilmesine katkı sağlamaktır.

İlin sürdürülebilir kalkınmasına öncülük edecek olan faaliyetlerden biri olan bu raporda özetle şu verilere ulaşılmıştır;

İŞKUR'a kayıtlı işsizler incelendiğinde 2016 verilerine göre Kastamonu'da kayıtlı işsiz sayısı 10 bin 731 kişidir. Kayıtlı işsizlerin yüzde 46,2'si erkek, yüzde 53,8'i kadındır. Kayıtlı işsizlerin yüzde 16,1 'i Beden İşçisi (Genel), yüzde 6,7'si Temizlik Görevlisi, yüzde 5,2'si Büro Memuru (Genel), yüzde 5'i Beden İşçisi (Temizlik) ve yüzde 4,1'i Satış Danışmanı mesleklerinde olduğu görülmüştür. Kayıtlı işsizlerin en fazla olduğu diğer meslekler de sırasıyla; Sekreter, Bulaşıkçı (Stevard), Şoför-Yük Taşıma, Aşçı Yardımcısı ve Garson (Servis Elemanı)'dır.

Kastamonu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü tarafından 2016 yılında 8 bin 846 kişilik açık iş talebi alınmış olup 3 bin 558 kişinin işe yerleşmesi sağlanmıştır. Bunlardan 2 bin 170'i erkek, bin 388'i kadındır. İlde en fazla talep alınan açık işler; Beden İşçisi (Genel), Makineci (Dikiş), Garson (Servis Elemanı), Satış Danışmanı ve Konfeksiyon İşçisi meslekleri iken işe yerleştirmenin en fazla olduğu meslekler ise sırasıyla Beden İşçisi (Genel), Temizlik Görevlisi, Makineci (Dikiş), Konfeksiyon İşçisi ve Güvenlik Görevlisi'dir.

İşsizlikle mücadelenin en önemli araçlarından olan işgücü yetiştirme faaliyetleri vasıfsız işgücünün nitelik kazanmasını sağladığı için ülkenin ve ilin istihdam yapısını olumlu bir yönde etkilemektedir. 2016 yılında İl Müdürlüğümüzce aktif işgücü programları kapsamında toplam 653 kurs düzenlenmiş olup, bu kurslardan bin 656 kişi faydalanmıştır. Açılan bu kursların 621'i İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programlarıdır. Bin 656 kursiyerin 997'si işbaşı eğitim programı kapsamındadır.

İşsizliğin yoğun olduğu dönemlerde veya yerlerde doğrudan veya yüklenici eli ile toplum yararına bir iş ya da hizmetin gerçekleştirilmesi yoluyla özellikle istihdamında zorluk çekilen işsizlerin çalışma alışkanlık ve disiplininden uzaklaşmalarını engelleyerek işgücü piyasasına uyumlarını gerçekleştirmek ve bunlara geçici gelir desteği sağlamak amacıyla açılan Toplum Yararına Programlar kapsamında ise İlde 2016 yılında 57 program düzenlenmiş, program kapsamında bin 450 kişinin geçici süreli de olsa istihdamı sağlanmıştır.

2017 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 3 Nisan – 5 Mayıs 2017 tarihleri arasında Kastamonu ilinde 20+ istihdamlı 241 işyeri ile görüşülmüş ve araştırmanın talep bölümünü oluşturacak veriler elde edilmiştir.

İlde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 31,1'i İmalat, yüzde 24,8'i Toptan ve Perakende Ticaret ve yüzde 18'i İnşaat sektörlerinde faaliyet göstermektedir. Veriler dahilinde Kastamonu ilinde 20 ve daha fazla kişi istihdam eden her 2 işyerinden bir tanesi İmalat veya Toptan ve Perakende Ticaret sektöründedir. İmalat sektörünün Kastamonu ili için önemi bu verilerden de anlaşılmaktadır. Zira İlde çalışan sayısının en fazla olduğu sektör de İmalat sektörü olmuştur.

Kuruluş yıllarına göre işyerlerinin dağılımında geçen sene de olduğu gibi 5-9 yaş aralığındaki işyerlerinin, diğer yaş aralıklarındaki işyerlerine göre daha fazla sayıda olduğu görülmüştür.

Kastamonu ilinde işyerlerinin yüzde 8'inde part-time çalışma uygulanmakta olup part-time çalışmanın en fazla olduğu sektörler sırasıyla; İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Eğitim, Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, Ulaştırma ve Depolama ile Toptan ve Perakende Ticaret'tir. Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektöründe part-time çalışma oranının yüksek çıkmasının sebebi, yapılan araştırmanın 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerini kapsamasından dolayı bu sektörde faaliyet gösteren işyeri sayısının az olmasından kaynaklanmaktadır. Araştırmada part-time çalışma yapan işyerlerindeki kadın çalışan oranının part-time çalışma yapmayan işyerlerindeki kadın çalışan oranından yüksek olduğu tespit edilmiştir. Part-time çalışma yapılan işyerlerinde kadın çalışan oranı yüzde 39,1 iken part-time çalışma yapılmayan işyerlerinde kadın çalışan oranı yüzde 25,3'tür.

Araştırma kapsamına giren işyerlerinin yüzde 28'inde vardiyalı çalışma mevuttur. Vardiyalı çalışmanın en fazla görüldüğü ilk üç sektör; Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri, Gayrimenkul Faaliyetleri ve Madencilik ve Taş Ocakçılığı'dır. Vardiyalı çalışma yapan işyerlerindeki kadın çalışan oranı, vardiyalı çalışma yapmayan işyerlerindeki kadın çalışan oranına göre daha düşüktür. Bu durum, vardiyalı çalışma yapan işyerlerinde daha çok erkek çalışan tercih edildiğini göstermektedir.

Kastamonu ilinde araştırma kapsamına dahil edilen 17 sektörden sadece 4 sektörde faaliyet gösteren işyerleri ihracat yapmaktadır. İhracatın en fazla yapıldığı sektör 2016 yılında yüzde 39,8 ile İmalat sektörü iken 2017 yılında yapılan araştırmada yüzde 48,9 ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörü olarak değişiklik göstermiştir. Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörünü yüzde 41,3 ile İmalat sektörü takip etmektedir. Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörleri de ihracat yapılan diğer iki sektör olmuştur.

Kastamonu ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 80,5'i İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Bununla birlikte en fazla faydalanılan İŞKUR hizmetleri sırasıyla; yüzde 95,3 oranında Danışmanlık ve Yönlendirme, yüzde 93,7 oranında Eleman Talebi, yüzde 50,4 oranında İşbaşı Eğitim Programı olarak görülmüştür. İŞKUR hizmetlerinden en fazla faydalanan sektörler sırasıyla; Eğitim, Gayrimenkul Faaliyetleri, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler, İmalat ve Toptan ve Perakende Ticaret'tir. Sıralamada yer alan ilk beş sektörde faaliyet gösteren işyerlerinin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmışlardır.

Kastamonu ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin yüzde 95,5'i Vardiyalı Çalışma, yüzde 89,3 'ü Part-Time Çalışma ve yüzde 89,5'i İhracat yapmaktadır.

Referans döneminde ilde 20+ istihdamlı 241 işyerinde toplam 12 bin 233 çalışan tespit edilmiş olup, bunların 9 bin 22'si erkek, 3 bin 211'i kadın çalışandır. En fazla çalışanın bulunduğu ilk üç

sektör; İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret ve İnşaat sektörleridir. Toplam çalışanların yüzde 49,9'u İmalat, yüzde 15,9'u Toptan ve Perakende Ticaret ve yüzde 11'i İnşaat sektörlerinde istihdam edilmektedir.

İl genelinde her işyerinde ortalama olarak 51 kişi istihdam edildiği görülmektedir. Ortalama çalışan sayısının en fazla olduğu sektör İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleridir. Bu sektörün ilk sırada yer almasının sebebi araştırma kapsamında il genelinde bu sektörde faaliyet gösteren işyeri sayısının az olmasına karşın o işyerlerinde çalışan sayısının fazla olmasından kaynaklanmaktadır. Ortalama çalışan sayısının en fazla olduğu diğer sektörler ise; İmalat, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı'dır.

Araştırma kapsamında ilde çalışanların meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu ilk sırada yer almaktadır. Toplam çalışanların yüzde 28,8'i bu meslek grubundadır. İkinci sırada ise yüzde 22,4 oranında Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu bulunmaktadır.

Toplam çalışanın en fazla olduğu ilk on meslek sırasıyla; Makineci (Dikiş), Temizlik Görevlisi, Güvenlik Görevlisi (Silahsız), Tuğla İmal İşçisi, Kamyon Şoförü, Marangoz, Ortacı/Ayakçı (Tekstil), Ütücü, Yönetici (iş Hizmetleri) ve Büro Memuru (Genel)'dir. Kadın işgücünün en fazla çalıştığı ilk üç meslek; Makineci (Dikiş), Temizlik Görevlisi ve Ortacı/Ayakçı (Tekstil) olurken; erkek işgücünün en fazla çalıştığı ilk üç meslek; Temizlik Görevlisi, Güvenlik Görevlisi (Silahsız) ve Kamyon Şoförü'dür.

Kastamonu genelinde referans dönemi (3 Nisan – 5 Mayıs 2017) içinde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 23,5'inde 283 kişilik açık iş tespit edilmiştir. Açık iş sayısının en fazla olduğu ilk üç sektör; İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret ve İnşaat'tır. Açık iş oranı ise; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Açık İş oranının en fazla olduğu sektörler sıralamasında da Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, İmalat ve Toptan ve Perakende Ticaret sektörleri yer almaktadır. İşverenler açık işlerin yüzde 43'ünde erkek, yüzde 11'inde kadın işgücü tercih etmiş, yüzde 46'sı için ise herhangi bir cinsiyet fark etmediğini belirtmişlerdir. Kastamonu ilindeki açık işlerin yüzde 26,7'sinde işverenler asgari lise altı öğrenim düzeyindeki iş gücü talep etmiştir. İşverenlerin yüzde 44,7'si ise açık işlerinde öğrenim düzeyinin fark etmediğini belirtmişlerdir.

Kastamonu ilinde işverenler tarafından açık işlerde istenen beceriler sıralaması; Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Takım Çalışması, Hesap Yapabilme (Analitik Beceri), İletişim ve İfade Yeteneği, Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme, Bilgisayar Kullanımı, Proje Tabanlı Çalışma, Satış ve Pazarlama Becerisi ve Yabancı Dil olarak belirtilmiştir. İşverenlerin açık işler için elemanını yüzde 64,7 oranında İŞKUR aracılığıyla aradıkları da raporda ortaya çıkarılan bir sonuç olmuştur. İlde en fazla açık işi olan ilk on meslek Makineci (Dikiş), Marangoz, Reyon Görevlisi, İplik Temizleme İşçisi, Mobilya Döşeme İşçisi, Kamyon Şoförü, Garson (Servis Elemanı), Mekanik Bakım Onarımcısı, Elektrik Teknisyeni ve Tuğla İmal İşçisi'dir.

Kastamonu İşgücü Piyasası Araştırmasına göre referans döneminde işverenler tarafından temininde güçlük çekilen ilk on meslek; Makineci (Dikiş), Marangoz, NC/CNC Tezgah Operatörü, Satış Danışmanı, Garson (Servis Elemanı), Boyacı (Püskürtme ile) (İnşaat Hariç), Pazarlamacı, İş Makineleri Operatörü, Mermer İşçisi ve Elektrik Teknisyeni olarak tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk iki sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması ve Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır.

Araştırma kapsamında işverenlere yöneltilen "30 Nisan 2018 tarihi itibariyle işyerinizde her hangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Kastamonu ilinde işverenlerin yüzde 35,7'si istihdamın artacağı cevabını vermiştir. İstihdamın azalacağını düşünen işyeri oranı ise yüzde 2,1'dir. En yüksek oranda artış bekleyen işverenlerin sırasıyla Eğitim, Ulaştırma ve Depolama ve Gayrimenkul Faaliyetleri sektörlerinde olduğu görülmekte iken; istihdam eğiliminde azalış bekleyen işverenlerin ise İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Toptan ve Perakende Ticaret ve İnşaat sektörlerinde olduğu dikkat çekmektedir. İlde en fazla net istihdam artışı beklenen meslekler Makineci (Dikiş), Temizlik Görevlisi, Güvenlik Görevlisi (Silahsız), Güvenlik Görevlisi (Silahlı), Marangoz, Beton ve Betonarme Kalıpçısı, Betonarme Demircisi, Satış Danışmanı, Çocuk Bakıcısı/Çocuk Bakım Elemanı ve Hasta ve Yaşlı Bakım Elemanı olurken net iştiham azalışının beklendiği meslekler; Hastane Hizmetlisi, Hekim-Pratisyen, Dağıtım Elemanı (Gıda-İçecek), Depo Görevlisi (Gıda), Hemşire, Diş Hekimi ve Psikolog'tur.

İşgücü Piyasası Analizi Raporu sonuç olarak değerlendirildiğinde;

- İşgücü Piyasasında kadınlar ve gençlerin istihdamı ve etkinliğini artırmak için hedef kitlesi gençler ve kadınlar olan eğitim programları düzenlenmelidir.
- İşgücünün ve işsizlerin eğitim-beceri ve niteliklerinin artırılmasını sağlayacak faaliyetler çoğaltılmalı ve doğru işe doğru insanı bulmanın önemi işverenlere anlatılarak eleman temininde profesyonel kuruluşlardan yardım alınması sağlanmalıdır.
- İşyerlerinin genel problemleri kalifiye çalışan bulamama, sermaye yetersizliği ve maliyet yüksekliğidir. İşverenlerin hibe ve teşvikler, pazarlama süreçleri, girişimcilik, verimlilik vb. konularda; çalışanların ise mesleki ve teknik eğitim, iletişim, halkla ilişkiler vb. konularda eğitime ihtiyaçları vardır. Bu konularda ilgili taraflar işbirliği içerisinde çözümler üretmelidir.

EKLER

EK 1: 2017 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

İŞKUR

2017 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2017 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim iş-yerlerine 3.114 TL (üçbinyüzondört Türk Lirası) İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. **İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

Kapsam

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhase-be müdürleri tarafından doldurulması gerektirmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve araştırmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Ornek No	:.....
Işyerinin Yasal Unvanı	:.....

1

ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE :.....
MAHALLE: .....
CADDE/SOKAK :.....
İÇ/DIŞ KAPI NO :.....
TELEFON/FAKS/E-POSTA :.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı : ..... Unvanı :.....
Tarih : ..... Telefonu : .....
E-Posta :..... İmza/Kaşe: .....

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

.....

2) İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadığınızı belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐ (4. Soruya geçebilirsiniz)

3) İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandığınızı belirtiniz.
(Birden fazla seçenek işaretlenebilir) (Cevapladıktan sonra 5. Soruya geçebilirsiniz)

Eleman Talebi ☐
Çalışanların Mesleki Eğitimi ☐
Kısa Çalışma Ödeneği ☐
İşbaşı Eğitim Programları ☐
Mesleki Eğitim Kursu ☐
Danışmanlık ve Yönlendirme ☐

4) İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetlerden faydalanmama nedeninizi belirtiniz.

☐ İŞKUR hizmetlerinden haberdar değilim.
☐ İŞKUR'un sunduğu hizmetlere ihtiyaç duymadım.
☐ İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum.
☐ Diğer (Belirtiniz).....

5) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

6) İşyerinizde ihracat yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

7) İşyerinizde kısmi süreli (part-time) çalışanın olup olmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

↓

(.....kişi kısmi süreli çalışmaktadır)

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

8) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER

9) Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyormusunuz?

9.1) Eleman aramıyoruz. → 10.Soruya geçiniz.

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık Iş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Lise altı 2. Çıraklık 3. Genel lise 4. Meslek L. 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü 8. Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum.	Açık işiniz için cinsiyet tercihini belirtiniz? 1. Kadın 2. Erkek 3. Cinsiyet önemli değil	Talep Edilen Beceriler * 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 4. İletişim ve ifade yeteneği 5. Proje tabanlı çalışma 6. Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 8. Takım çalışması 9. Yabancı Dil 10. Yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe			Ilgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz ** 1. Akraba-Eş Dost 2. Gazete-İlan, vb. 3. İnternet-Sosyal Medya 4. İŞKUR aracılığıyla 5. Kendi çalışanlarım aracılığıyla 6. Ozel Istihdam Büroları		
				1	2	3	1	2	3

*Önem derecesine göre **EN FAZLA** 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1- En önemli)
Kullandığınız arama kanallarından **EN AZ 1 tanesini işaretleyiniz.

BÖLÜM III - 30 NİSAN 2018 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

10) 30 Nisan 2018 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet ☐ →	10.1'e geçiniz.
	Hayır ☐ →	11. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok ☐ →	11. soruya geçiniz.

10.1) 30 Nisan 2018 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

11) 30 Nisan 2018 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet ☐ →	11.1'e geçiniz.
	Hayır ☐ →	12. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok ☐ →	12. soruya geçiniz.

11.1) 30 Nisan 2018 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

12) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu meslekler-de temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

12.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. → 13.Soruya Geçiniz.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte **yeterli** işe başvuru yapılmaması 2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortam ve şartlarının beğenilmemesi 5. Talep edilen ücretin yüksek olması 6. Vardiyalı çalışma olması					
		1	2	3	4	5	6

*Birden Fazla Seçenek İşaretlenebilir.

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

13) Şu anda herhangi bir istihdam teşvikinden yararlanıyor musunuz?

Evet ☐ Hayır ☐

14) İşyerinizde Geçici Koruma Statüsünde (Suriyeli, Irak) işgücü istihdam etmek (çalışma iznine tabi olarak) ister misiniz?

Evet ☐ Hayır ☐

15) Büyükanne ödeneğinin yaygınlaştırılmasının kadınların işgücü piyasasına girişini arttıracağını düşünüyor musunuz?

Evet ☐ Hayır ☐ Etkilemez ☐

16) Kıdem tazminatına ilişkin yeni bir düzenleme yapılmasını ister misiniz?

Evet ☐ Hayır ☐ Fikrim Yok ☐

17) Kıdem Tazminatı uygulamasının Devlet garantisindeki bir fona devredilmesi hakkındaki düşüncenizi belirtiniz.

Olumlu ☐ Olumsuz ☐ Fikrim Yok ☐

18) 2016 yılında getirilen doğuma bağlı izinlerin kadın istihdamını nasıl etkilediğini/etkileyeceğini belirtiniz.

Olumlu ☐ Olumsuz ☐ Değişmeyecek ☐

19) Sendikaların işgücü piyasasına ilişkin politikalar üretimine katkısının olduğunu düşünüyor musunuz?

Evet ☐ Hayır ☐

2017 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.
İşveren/İşveren Temsilcisi görüşleri:
Ziyaretçinin görüşleri: